

KINCSKERESŐ NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

✉ 1089 Bp., Bláthy Ottó u. 35. ☎/fax.: 323-1318 E-mail: kincskereso@mail.datanet.hu

"KINCSKERESŐ"

***NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI
PEDAGÓGIAI PROGRAM***

Készítette:

***Tavaszi Józsefné
Óvodavezető***

*"A mag el van
vetve,
nem kell csak a
béke és
szeretet
májusi esője,
hogy kalászba
szökjön"*

/ Kodály Zoltán/

Tartalomjegyzék

Visszatekintés	5
Bevezetés	6
1. Óvodánk szerkezetének bemutatása	7
1. 1. A Pedagógiai programot meghatározó jogszabályok, rendeletek, határozatok	7
1. 2. Az óvoda adatai	7
1. 3. Az óvoda jogállása	8
1. 4. Az óvoda gazdálkodása	9
1. 5. Az óvoda szervezeti felépítése (szervezeti ábra, engedélyezett létszám)	10
2. Kincskereső Néphagyományőrző Pedagógia Program	12
3. Gyermekképünk - Hitvallásunk	14
4. Óvodai nevelésünk célja	16
4. 1. Az óvodai nevelés célja és feladatai	16
4.2. Pedagógiai elveink	18
4. 3. Óvodai nevelésünk feladatai	19
4. 3. 1. Egészséges életmód alakítása --mozgás	19
4.3.2 Érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés	29
4.4. Gyermekvédelem – esélyegyenlőséget biztosító feladataink	34
4.5. Cigányság – szocializáció – nevelés - tanulás	38
4. 6. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési lehetőségei óvodánkban. A különbözőség kezelése, integrációs feladataink	42
4.7. Értelmi nevelés	46
4. 8. Anyanyelvi nevelés	48
5. Óvodai nevelésünk rendszerábrája.	53
5. 1. Néphagyományőrzés nevelésünk folyamatában	54
5.2. JÁTÉK - Szabad Játék	58
5. 3. Munka jellegű tevékenység	62
5.4. Tanulás.	64
5. 4. 1. Óvodánk hetirendje	65
5. 4. 2. Óvodánk napirendje	66
5. 4. 3. A szervezett tanulás formái óvodánkban	67
5. 4.4. A szervezett tanulás munkaformái	67
5. 5. Az esztétikai nevelés	67
5. 5. 1. Mesélés verselés, dramatizálás	69

5. 5. 2 Ének-zene, énekes játék, tánc.....	72
5. 5. 2. 1. Az óvodában játszható népszokások:	74
5. 5. 2. 2. Zenei hagyományápolásunk kiegészítő programja	75
5. 5. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, tárgykészítő tevékenységek.....	77
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	80
5. 6. 1. Környezetvédelem.....	82
5. 6. 2. Környezetalakítás - környezetesztétika.....	82
5. 7. Környezetünk téri, mennyiségi és formai összefüggései:	86
6. A gyerekek fejlődésének nyomon követése	88
7. Kapcsolatok szerepe a programunkban.....	90
7.1. Óvodánk és a család kapcsolata	90
7. 2. Óvodánk és az iskola kapcsolata	91
7. 3. Óvodánk és a közművelődési intézmények kapcsolata	91
7. 4. Óvodánk és a nemzeti egészségvédő intézet kapcsolata	91
7.5. Óvodánk kapcsolata a BEM táncegyüttessel, az együttes zenekarával és utánpótlás táncsoportjával.....	92
7. 6. Óvodánk kapcsolata a Józsefvárosi Roma Szolgálattal.....	92
7. 7. Óvodánk kapcsolata a Pedagógiai Szakszolgálattal	92
7.8. Kapcsolatunk a Hagyományok Házával és a Néphagyományörző Óvodák Egyesületével	93
7. 9. Óvodánk kapcsolata az Intézményfelügyeleti Irodával.....	93
8. Az óvodáskor végére elvárt fejlettség	93
9. Ön és továbbképzés	95
10. A pedagógiai program bevalásának értékelése	95
11. A helyi nevelési programunk megvalósulását segítő eszközök és felszerelések jegyzéke:.....	96
12. Érvényességi rendelkezések	99
1. Érvényességi rendelkezések.....	99
2. Legitimációs záradék	100
Felhasznált, ajánlott szakirodalom.....	101

Visszatekintés

A programkészítést közvetlenül befolyásoló tényezők, törvények:

Társadalmunkban az utóbbi időkben jelentős változások zajlottak.

E reformok jelentősen érintették az oktatási, nevelési intézményeket. Az Országgyűlés megalkotta az 1993. évi LXXIX. törvényt a közoktatásról, melyet az Országgyűlés 2003. évi LXV. törvény módosította. Több éves vita után bevezetésre került a Nemzeti Alaptanterv, valamint így született meg a Kormány 137/1996. (VIII.28.) rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Az Óvodai nevelés alapprogramja olyan irányelveket határozott meg számunkra, melyek figyelembevételével biztosítani tudjuk az óvodás gyermekeinkről való gondoskodást, az önállóságra szoktatást. A törvény lehetőséget adott számunkra, hogy az óvodánk közvetlen természeti- és társadalmi környezetét, a gyermekeink életkori- és egyéni sajátosságait legjobban ismerve, élve a pedagógusok módszertani szabadságával kidolgozhassuk a saját, helyi programunkat.

Az óvodánk 1999. szeptember 1-től, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készített nevelési program szerint végzi óvodai nevelő- fejlesztő munkáját.

A törvényi rendelkezéseket figyelembe véve készítettük el saját helyi nevelési programunkat, melynek a Kincskereső Néphagyományőrző Óvodai Program elnevezést adtuk.

A 1089 BUDAPEST, BLÁTHY OTTÓ U 35. sz KINCSKERESŐ ÓVODA A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATOKOR AZ ALÁBBI TÖRVÉNYI RENDELKEZÉSEKET VETTE FIGYELEMBE

Bevezetés

A **2011. évi CXC.** többször módosított nemzeti köznevelési törvény **5.§-a** kimondja, hogy az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban Alapprogram) alapján saját pedagógiai programot készíthet, amelynek lehetőségével élve a **Kincskereső Napközi Otthonos Óvoda** (1089 Budapest, Bláthy Ottó u 35. sz.) nevelőtestülete az intézménybe járó gyermekek szüleinek egyetértésével megújította önálló helyi pedagógiai programját az alábbi címen:

Kincskereső Néphagyományőrző pedagógiai program

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (továbbiakban R.) szerint az óvoda pedagógiai programja meghatározza:

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- d) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- e) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- f) nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- g) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,
- h) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- i) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket

1. Óvodánk szerkezetének bemutatása

1. 1. A Pedagógiai programot meghatározó jogszabályok, rendeletek, határozatok

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt)
- 1993. évi LXXIX. törvény. a közoktatásról (Kt.) és módosításai
- 2003. évi LXI. tv. a közoktatás módosításáról
- Az államháztartásról szóló 2011. CXCV Törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. Törvény
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény (Kjt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 229/2012 (VIII. 28.) rendelet a Kormányrendelet végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (R) és jegyzékei
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet; Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 15/2013 (II. 26.) EMMI rendelet A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 22/2013 (III.22.) EMMI rendelet módosítása
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- Józsefváros Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja 2011.
- 2003. évi CXXV. törvény (Egyenlő Bánásmód Törvénye)
- 277/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet a pedagógusok továbbképzéséről
- 2011. évi CXII. törvény A személyes adat, különleges adat és közérdekű adat nyilvánosságáról
- Az óvoda Alapító okirata

1. 2. Az óvoda adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Kincskereső Napközi Otthonos Óvoda

OM azonosító: 034389

Az óvoda pontos címe, elérhetőségei:

1089 Budapest, Bláthy Ottó u 35

Telefonszáma:06-1/210-5960

Fax: 06-1/323-1318

Honlapcíme: www.kincskeresoovi.hu

A óvoda fenntartója, címe:

Budapest Főváros VIII kerület

Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete

1082 Budapest, Baross u. 63-67.

Az óvodai csoportok száma:

5 csoport

Az óvoda férőhelye:

100 fő

Engedélyezett dolgozói létszám: 20 fő

1. 3. Az óvoda jogállása

A 2011. évi CXC. Nemzeti köznevelésről szóló törvény 22. § (1) bekezdése szerint az óvoda feladatellátásához a fenntartó biztosítja a szükséges személyi és tárgyi feltételeket, melyek az alábbiak:

- a) Saját székhely, a feladat ellátásához szükséges helyiségek,
- b) Állandó vezetői és alkalmazotti létszám, csoport, és gyermeklétszám, valamint garantált illetmény és pedagógus fokozatokról az Nkszt. 1. sz., 2. sz., 3. sz., 4 sz., 5. sz., 6. sz., 7. sz., 6. sz. mellékletében szabályozottan kell gondoskodni.
- c) A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete szerint kell a kötelező (minimális) eszközökről és felszereltségről gondoskodni a fenntartónak
- d) Az óvoda önállóan működő költségvetési szerv. Gazdálkodási besorolásáról Alapító Okirata rendelkezik, melyet fenntartója készít el, és ad ki.
- e) Külön megállapodás alapján pénzügyi - gazdasági tevékenységét, az önállóan működő és gazdálkodó Józsefvárosi Intézményműködtető Központ (1082 Budapest, Baross u. 84.) látja el.

1. 4. Az óvoda gazdálkodása

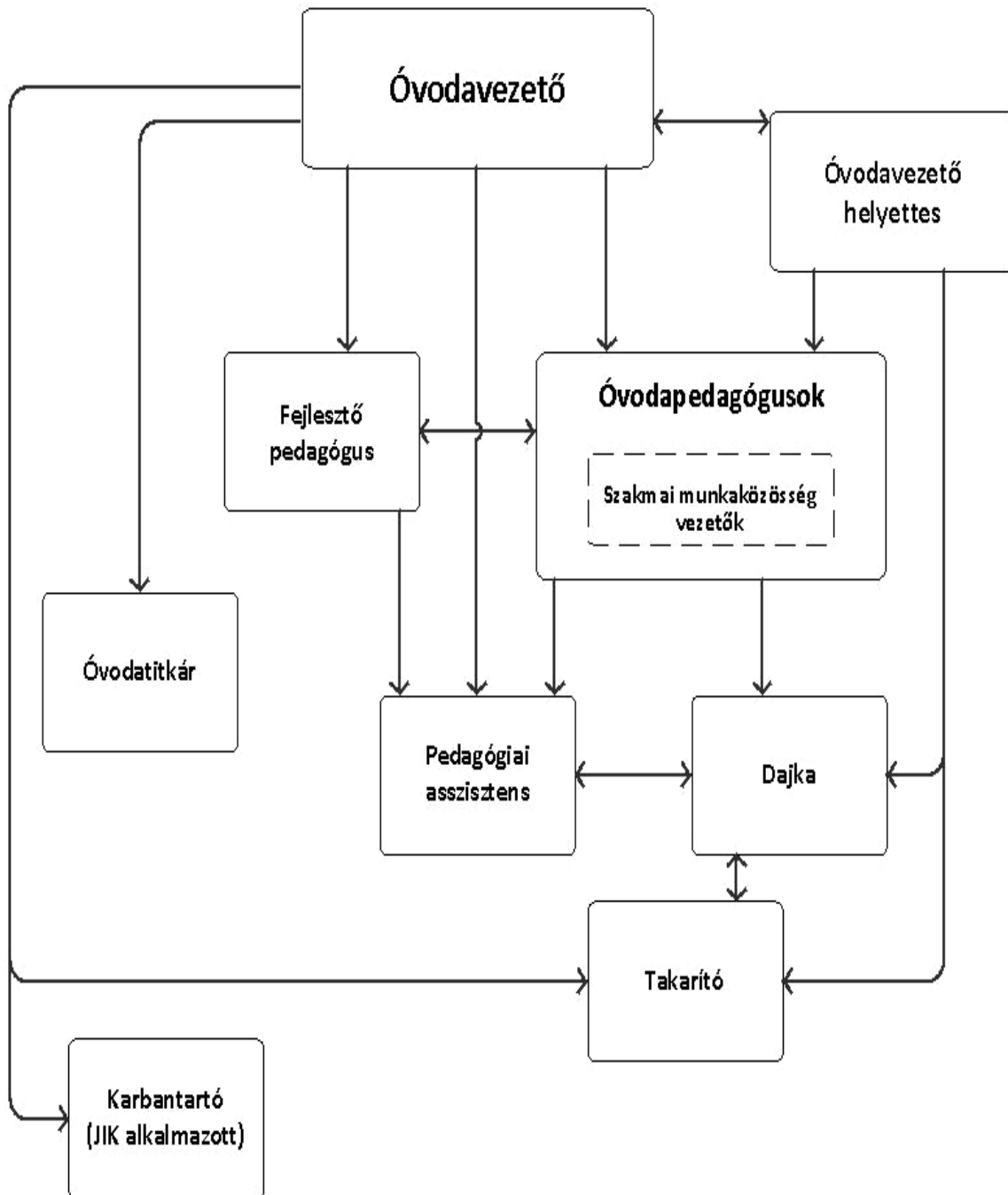
Az intézmény önállóan működő költségvetési szerv. Az intézmény vezetője rendelkezik az óvoda alapfeladatai ellátását szolgáló személyi juttatásokkal és az azokhoz kapcsolódó járulékok és egyéb közterhek előirányzataival, szakmai anyag és eszközbeszerzés előirányzatával. Az intézmény pénzügyi-gazdasági tevékenységét külön megállapodás alapján az önállóan működő és gazdálkodó **Józsefvárosi Intézményműködtető Központ (1082. Budapest, Baross u. 84.) látja el.**

Az intézmény ellátását szolgáló önkormányzati vagyon, vagyon feletti rendelkezési jog:

A Budapest VIII. kerületi ingatlan-nyilvántartásban 38599/3 hrsz. alatti 42.0541 m² területű, osztatlan vegyes tulajdonú volt Ganz ingatlan területén található 941 m² alapterületű ingatlan részen., természetben 1089 Bp. Bláthy Ottó u 35.sz. alatt található a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzat tulajdonát képező felépítményes ingatlan használata (a függelékben szereplő helyiséglista szerint), valamint vagyoni értékű jogok, tárgyi eszközök (gépek, berendezések, felszerelések, járművek) használata állóeszköz leltár szerint.

A vagyon feletti rendelkezésre a Képviselő-testület által alkotott rendeletekben meghatározott szabályok az irányadók

1. 5. Az óvoda szervezeti felépítése (szervezeti ábra, engedélyezett létszám)

Engedélyezett álláshelyek: 20 fő

Pedagógus: 12 fő

Pedagógiai munkát segítő dajka: 5 fő

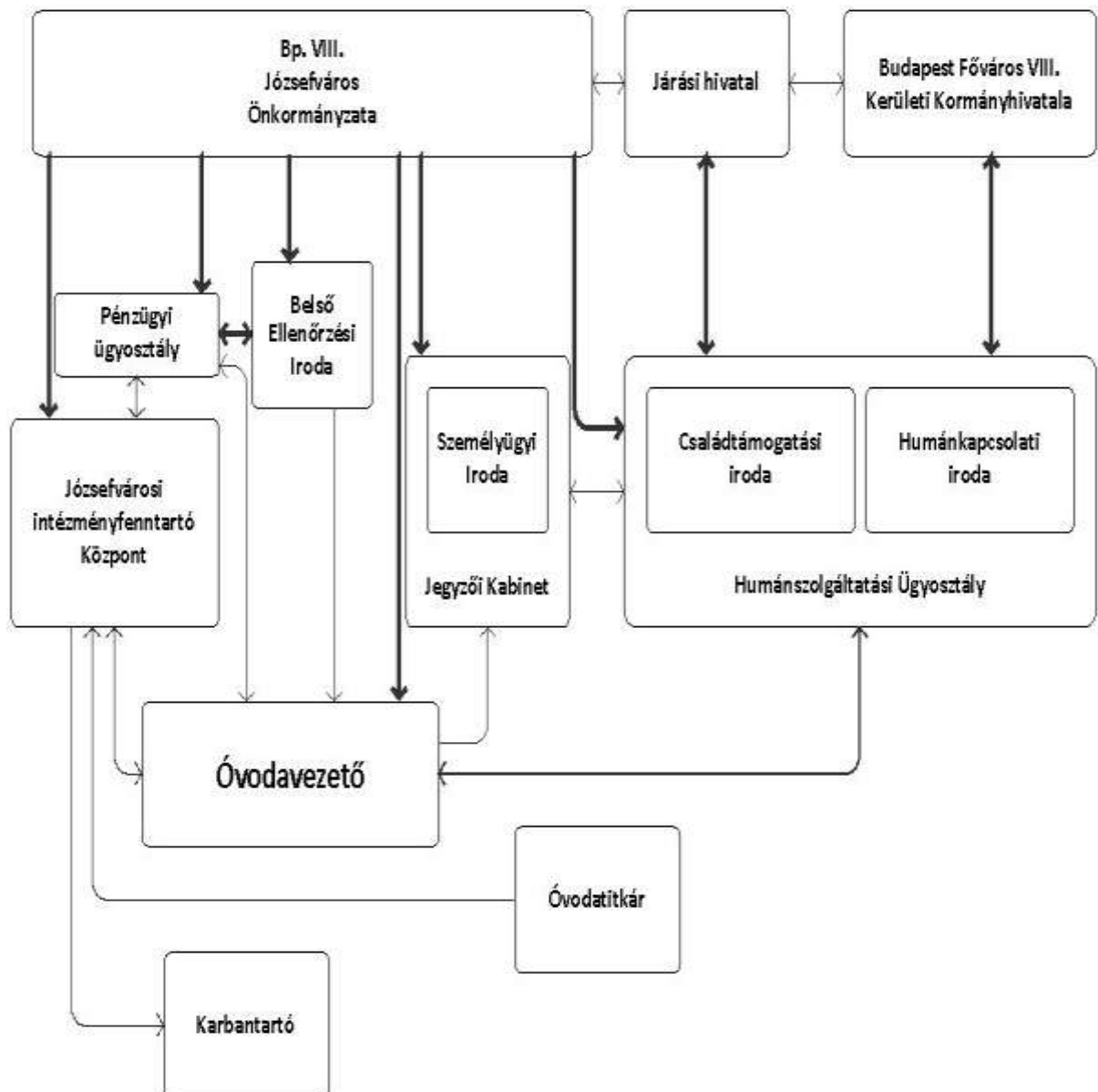
Óvodatitkár: 1 fő

Pedagógiai asszisztens 2 fő

Karbantartó 1 fő (JIK állományban)

Az óvoda kapcsolattartási formái, módszerei és szükségletei illeszkednek a Kincskereső programunk megvalósulásához elengedhetetlen feladatokhoz és szükségletekhez. Teljesítjük az alapító okiratban is szereplő alapfeladatunkhoz kapcsolódóan a nemzetiségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel kölcsönösen fennálló feladatainkat a hozzánk járó gyermekek identitástudatának erősítésében (multikulturális, interkulturális célok).

A program kapcsolatrendszere

2. Kincskereső Néphagyományőrző Pedagógia Program

".....Egy népnek, egy nemzetnek a múltja soha sem mögötte van, hanem alatta. Mert ha mögöttünk lenne, bizvást lehamnánk, előre haladva.

De ha alattunk van....! Akkor igazán érdemes vigyázni rá, hiszen azon állunk, azon léteünk.

Mi lesz, ha kihullik alólunk az, amin meg kell vetni a lábunkat? "

/Végh Antal/

Nevelő munkánkat a Kincskereső Néphagyományőrző Óvodai Nevelési program szerint végezzük.

Hagyományőrző munkánknak szép eredményei vannak óvodánkban, hiszen testületünk már több éve elkötelezte magát a néphagyomány ápolása iránt.

Eddigi tapasztalataink alapján úgy ítéljük meg, hogy a hagyományőrzés gazdag lehetőségét kínálja a gyermekek sokirányú harmonikus fejlesztésének s alapját képezi a majdani felnőtt műveltségnek is.

Úgy érezzük, a beszükkült, pénz és siker által orientált világban a hagyományápolás színesebbé és gazdagabbá teszi mindennapjainkat.

Sajnos a régi népszokásokról keveset közvetít a család, így feladatunknak tartjuk, megismertetni gyermekeinkkel azokat az értékeket, melyek, ha nem léteznének, nem lenne min megvetni lábunkat.

Munkánk során meghatározó szerepe van az *érzelemnek, a lehetőség kínálta aktivitásnak, kreativitásnak. Kiemelkedő jelentőséggel bírnak ünnepeink*, melyek közösségformálásunk és a családdal való együttműködésünk alappillérei. A népi játékok meghatározó szerepet töltenek be nevelő munkánk során. Nagy hangsúlyt fektetünk a kézművesség kínálta lehetőségek maximális kihasználására. Ezáltal ismertetjük meg gyermekeinket az *ösi népi kézművesség értékeivel, az ösi technikákkal*, ösztönözve őket az *alkotás örömeinek felfedezésére*, a munka megbecsülésére, véleményalkotásra, a természet szeretetére. Az ünnepre való készülődés aktivizálja a gyermekeket, felkelti kíváncsiságukat. A gondolatok ötletek születése, majd a célok kitűzése működésbe hozza fantáziájukat. A megvalósításban vállalt szerepek az intellektuális és gyakorlati tevékenységek hosszantartó láncolatai. Maga az ünnep a

kiteljesedés, közösségünk érzelmeit, gondolkodását, magatartását formáló erő. Ez az erő hatással van a családi élet tevékenységeire, ezáltal közösen céljaink, feladataink megvalósításai is. Munkánkhoz elengedhetetlenül szükséges, hogy gyermekeink egészséges, edzett gyerekek legyenek. Óvodánkban belül törekszünk azoknak a lehetőségeknek a felkutatására, melyek biztosítják a gyerekek egészséges fejlődését, azokat a testi és lelki szükségleteket, melyek fejlődésükhöz szükségesek.

Különböző programok megszervezésével (úszás, futóverseny, tornaverseny,) az egészséges táplálkozás megteremtésével, a szülők részére biztosított rendszeres tájékoztatással a lehetőséghez mértén alakítjuk életmódjukat.

Testületünk minden dolgozója pozitív példa gyermekeink számára.

*Óvodapedagógusaink között dolgozik **fazekas, évtizedes múlttal rendelkező népi táncos, falusi életet és a népszokásokat jól ismerő, a néphagyományokat őrző, azokat hitelesen átadni tudó kollega.***

Mindezek a képességek egyénenként értéktelenek lennének. **Közösen és a szülők támogatását is elnyerve jól szolgálják a gyermekek sokirányú fejlesztését és megalapozzák a gyermekek identitástudatát, a valahová tartozás érzését.**

Kulturáltságukban, anyagi lehetőségeikben, etnikai hovatartozás tekintetében sokszínűség jellemzi az óvodánkba érkező gyermekek családi hátterét. **Kiemelt feladatként kezeljük a nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrálását önazonosságuk megőrzését, ápolását, megörökítését, esélyegyenlőségük biztosítását. Fejlesztő munkánk mellett, gondot fordítunk kulturális értékeik ápolására és őrzésére.**

A különbözőség elfogadása, elfogadtatása, az esélyegyenlőség lehetőségének biztosítása , az előítéletek enyhítése, nagyon tapintatos, figyelmes, a multikulturális értékeket tiszteletben tartó, de nagyon határozott nevelést kíván mindenkitől.

Célunk, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön. Legyen lehetőségük a hátrányok leküzdésével egyidejűleg a kiemelkedő képességük differenciált fejlesztésére az egyenlő esély biztosítására óvodai környezetünkben.

Bízunk benne, hogy az óvoda saját, "Kincskereső" hagyományőrző programjának megvalósítása folyamán, továbbra is valóban kincsekre lelünk, amit a gyermekeink, a szülők és mindannyiunk számára közkinccsé tehetünk.

3. Gyermekképünk - Hitvallásunk

"Az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre."

A gyermek fejlődő személyiség. Szüksége van érzelmi biztonságra, szeretetre, okos, tudatos nevelésre.

Fejlődését meghatározzák az örökletes tényezők, az érés belső törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások, melyek a szocializációs tényezőkön és nevelésünkön keresztül hatnak gyermekeinkre. Mindezeket figyelembe véve arra kell törekednünk, hogy nevelőmunkánk hozzásegítse a gyermekeket személyiségük kibontakoztatásához.

" A gyermek ember, szellemi személyes életre, szabadságra és felelősségre, nyelvre és kultúrára van rendelve.

Joga van a törvények nyújtotta védelemre, szeretetre, megértésre és képességei fejlesztésére."

A gyermekek számára a családi nevelést kiegészítve igyekszünk önfelelt, boldog gyermekkort teremteni, amelyben:

- kedvük, igényeik, elképzeléseik vágyaik szerint játszanak,
- kedvük, igényeik szerint mozoghatnak, térben és időben, zenében,
- átélhetik a mesék a versek csodálatos világát
- átérezhetik a hagyományok szépségét, tartalmát, üzenetét,
- bábozhatnak, dramatizálhatnak, nap mint nap változatos, élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról;
- a kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják;
- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi

Nevelő, fejlesztő munkánkat e gondolatok jegyében végezzük.

A gyermekkor igaz, tiszta, öntörvényű és egyszeri élet, hogy milyenné válik ez az élet, ebben nem kevés a mi felelőségünk. Óvodánk az egészségesen fejlett személyiségű ember kibontakozásának egyik legfontosabb színtere. Nevelőmunkánk során gyermekeinket *önálló személyiségnek tekintjük*, s mint személyiséget *tiszteletben* tartjuk.

Elvárásainkat úgy alakítjuk, hogy csak úgy kívánunk többet az egyes gyermektől, amennyi biztosítja számukra a fejlődés lehetőségét.

Munkánk során nélkülözhetetlennek tartjuk: a szeretetet, az odafigyelést, tudatosságot a magas fokú empátiás készséget, a **különbözőség** elfogadását, az **egészséges életmód szokásainak alakítását**.

Valljuk: az óvodáskori érzelmi nevelésnek meghatározó szerepe van a harmonikus személyiségfejlesztésben.

A megismerés, az **intellektuális gazdagodás, az erkölcsi fejlődés és viselkedés szabályozásának kulcsa** csak az érzelmek mozgósításán keresztül szervezhető meg.

Érzelmeken keresztül kell nevelni gyermekeinket úgy, hogy a tapasztalatszerzést és tevékenységet összehangoljuk a gyermekek nagyfokú motiváltságával, személyiségüket tiszteletben tartó nevelési kultúrával.

Meggyőződésünk, hogy nevelésünk eredményessége érdekében kulcskérdés, a gyermekek ÉN-tudata mellett a **MAGYARSÁGTUDAT** formálása is. Gyermekeinknek *joguk van* ahhoz, hogy a nemzetet éltető hagyományokat megismerjék. Mai világunkban a népi kultúra szépséget, örömet és követendőt nyújt gyermekeink számára.

A hagyományőrzésen keresztül megismerkednek a régmúlt értékeivel, megtanulják tisztelni azokat, melyek jó alapot szolgáltathatnak későbbi kultúrájuknak is.

"Gyermekeink a magyarság holnapját fogják felépíteni, de azt nem építhetik a levegőre, hanem tegnap, tegnapelőtt őseink által összehordott kövekre"

Gyermekeink a 3-7 éves korban ismerkednek az őket körülvevő világgal. Ebben az életkorban többet tanulnak – anélkül, hogy ennek tudatában lennének - mint később egész életükben. A barátságos érzelmileg biztonságos, esztétikus környezetben a gyerek *megfigyel, tapasztal, utánoz, azonosít, megtanul és eltanul szavakat helyzetmegoldásokat. Játékba ágyazva tanulja az életet.*

Ez az óvónőtől a gyermek és szülő iránti tiszteletet, toleranciát, modellnyújtást, a gyermekek ötleteinek elfogadását, megfelelő nevelőerőt cselekvésbe ágyazott ismeretnyújtást és egyéni differenciált bánásmódot kíván.

" Amit csak hall a gyermek könnyen elfelejti, amit lát is már inkább megjegyzi, de amiben ő maga is tevékenyen részt vesz az bizonyosan bevésődik emlékezetébe."

/Kodály Zoltán/

Programunk az érzelmi nevelésre építve aktív együttműködést kíván szülőktől, pedagógusoktól, gyermekektől egyaránt. Bizunk benne, hogy tudatos nevelőmunkánk eredményeképpen gyermekeink egészségesen, edzetten, megfelelő tudásszinttel lépik át az iskola kapuját

4. Óvodai nevelésünk célja

4.1. Az óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvodai nevelés célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, illetve a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése, az életkori, valamint az egyéni sajátosságok, továbbá az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvoda fő feladatai közé tartozik a gyermekek **testi-lelki szükségleteinek kielégítése, az egészséges életmód kialakítása, az érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása, és az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, illetve nevelés megvalósítása.**

Biztonságot, szeretetet nyújtó környezetben, a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése, boldog gyermekkor, az önmegvalósítás lehetőségének megteremtése a néphagyományok gazdag eszköz és hatásrendszerével, az életkori sajátosságok figyelembevételével.

ÁBRAHÁM MASLOW elméletével azonosulva valljuk, hogy nevelésünk csak akkor lehet eredményes, ha figyelembe vesszük gyermekeink testi, lelki szükségleteit, igényeit., ha megteremtjük számukra azt az érzelmi biztonságot, melyben átélhetik az elfogadottság, a szeretet érzését, ahol személyiségüket tiszteletben tartva, **teljesítményüket megbecsülve ösztönözzük őket önmaguk minél teljesebb megvalósítására.**

- Nevelési alapelvünk a gyermekek fejleszthetőségébe vetett hit. Hisszük, hogy minden gyermek tehetséges valamiben és szeretve minden gyermek nevelhető, fejleszthető.
- Egyenlő esély biztosítása, hátrányok csökkentése.
- Hiszünk a szokások és hagyományok nevelő erejében
- Feladatunk azoknak az értékeknek őrzése és hiteles átadása, amely az alapot képezi magyarságunkban.

- Munkánk során nélkülözhetetlennek tartjuk: a szeretetet, az odafigyelést, a tudatosságot, a magas fokú empátiás készséget, a különbözőségek elfogadását, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, valamint a migráns gyermekek nevelését interkulturális szemlélettel, az egészséges életmód szokásainak alakítását, a környezettudatos magatartás kialakítását. Ebben a munkában számítunk a gyermekek, a szülők és munkatársaink aktív együttműködésére.

Célunk és feladatunk:

- a gyermekvédelmi munka erősítése-az ehhez kapcsolódó szakszolgálatokkal való együttműködés.
- **a gyermeki személyiség komplex fejlesztése. nyílt, őszinte, közvetlen, segítőkész kapcsolat kialakítása a szülői házzal.**
- hogy a Józsefvárosi gyermekek kerültünkön belül találják meg a számukra legkedvezőbb óvodát és iskolát.
- a környezettudatos magatartás kialakulásának segítése és fejlesztése!
- Kiemelt célunk és feladatunk a valamilyen részképességben lemaradt gyermekek egyéni fejlesztése, felzárkóztatásuk segítése, érzelmi, értelmi képességeik készségeik fejlesztése, szükség esetén szakemberhez irányítása
- Személyiségfejlesztésükben törekszünk azoknak a **magatartási normáknak** az elsajátíttatására, melyet a társadalom minden embertől elvár.
- Gyermekeink az óvodáskor végére jól szocializáltak, egészségesen és edzetten, megfelelő tudásszinttel lépik át az iskola kapuját
- Céljaink, feladataink eredményes megvalósítása érdekében fontosnak tartjuk szakmai fejlődésünket, az önképzést, illetve a szakmai továbbképzéseken való részvételt.
- **Feladatunk:** továbbra is olyan otthonos, barátságos és esztétikus intézményalakítás, melyben a gyermek, mint a virág kinyílik és fejlődésnek indul. Munkánkkal közvetlen partnereinknek, a szülők, a gyermekek, a fenntartó elvárásainak igyekszünk eleget tenni. Célunk, hogy intézményünk a társadalmi és a helyi igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújtson. Ennek érdekében: a folyamatos, önértékelésen alapuló minőségfejlesztési tevékenységre törekszünk

4.2. Pedagógiai elveink

Az óvodai élet minden területén a nevelés folyamatában a gyermekek mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe.

- Megfelelő színvonalú szolgáltatás biztosítása ne jelentsen aránytalan terhet. A gyermek minden segítséget kapjon meg tehetsége kibontakoztatásához személyisége fejlesztéséhez.
- Harmonikus személyiségfejlesztés, a személyiség teljes körű kibontakozásának segítése
- Felelősség a gyermekek fejlődéséért a gyermek közösség kialakulásáért, fejlődéséért (Kt.2.§(4).)
- Vallási és világnézeti kérdésekben semleges nevelés (4.§(2))
- Övezzé a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés
- A pedagógiai intézkedések igazodjanak a gyermek személyiségéhez.
- Tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból (24. § , 47. §)
- Magyarságtudat alakítása, a nemzeti kultúrával és más népek kultúrájával való ismerkedés biztosítása
- **A hagyományok iránti érdeklődés felkeltése és megalapozása a családi neveléssel együtt.**
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése (8/B§(3)) esetében a különbözőség elfogadása - humánértékek alapozása
- Nyitottság és tolerancia a más kultúrák és szokások iránt.
- Fokozott gyermekvédelem.
- Műveltség és tudásigény megalapozása.
- Természeti környezettel való, óvó, védő, szerető szemléletmód, környezettudatos magatartás alakítása, fejlesztése.
- **Esélyegyenlőség és felzárkóztatás biztosítása minden gyermek számára.**
- Ízlésformálás a népi kultúra segítségével
- Egészséges életmód szokásainak alakítása, szülői szemléletformálás a gyermekek, önmagunk és mások érdekében.
- Jártasságok, képességek, készségek fejlesztése, mely biztosítja **a gyermek számára** a zavartalan iskolai átmenetet

- Közös felelősség a szülőkkel a gyermekek érdekében.(Kt.2. § (4))
- **A gyermeki jogok tiszteletben tartása - a gyermek érdeke mindenekfelett áll.**
- Minden körülmények között szem előtt kell tartania az óvodai nevelésnek, annak teljes eszköztárával, a gyermek emberi méltóságának, jogainak a biztosítását
- A szülőkkel partnerséget kell kialakítani a nevelésben - elfogadva a család értékrendjét, azt kiegészítve, a pedagógiai etika betartásával,
- A sikeres szocializáció érdekében, fontos az **érzelmi nevelés, az érzelmi intelligencia fejlesztése a társas élet normáinak egységes közvetítésével**
- **Fontos a pozitív énkép kialakítása** a gyermekeknél, annak érdekében, hogy a későbbiekben képesek legyenek magukat megértetni, elfogadtatni és érvényesíteni
- **A beszéd és kommunikáció,** terén az óvónőnek és minden dolgozónak modellértékű szerepet kell vállalnia
- Meghatározó az egyéni különbségek tiszteletben tartása a bátorító pedagógiai magatartás, az elfogadás, a szeretetteljes légkör biztosítása

4. 3. Óvodai nevelésünk feladatai

4. 3. 1. Egészséges életmód alakítása --mozgás

Óvodai nevelésünk kiemelten kezeli gyermekeink egészségnevelését, az egészséges életmód alakítását.

Alapvető feladatunknak tartjuk gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítését, mert csak így biztosítható harmonikus személyiségfejlődésük.

A nevelés nem korlátozódhat csak az óvodára, fontos a szülőkkel való szoros együttműködés is. Igazán hatékony akkor lehet a munkánk, ha sikerül a szülőkkel is elfogadtatni az egészséges életmódra nevelés feladatait, melyeket a lehetőségeikhez képest, otthoni körülmények között gyakorolhatnak, példát mutatva gyermekeiknek

"Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése"

Ezek a feladatok nem különíthetők el egymástól, szorosan egymásra épülnek, összetartoznak.

Az óvodába érkező gyermekek mindegyike más és más.

Más edzettséggel, testi és szellemi fejlettséggel rendelkeznek. Fejlődésüket, fejleszthetőségüket meghatározzák az örökletes tényezők, az érés belső törvényszerűségei, a környezeti hatások. Mindehhez társul még az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, a testközelséget igénylő nevelés, a jó közérzetet biztosító óvodai légkör.

Az egészséges életmód alakítása (szomatikus nevelés.)

Szomatikus nevelésen a gyermekek testi, szervezeti egészségének védelmét, testi szükségleteinek kielégítését, szervezete edzését illetve egyes kisebb rendellenességek korrekcióját értjük.

A szomatikus egészség védelme, ápolása, megedzése az egészségi rendellenességek korrekciója - vagyis az egészségnevelés nevelő munkánk szerves része.

A gyermekek egészségéért, testi épségük védelméért mindannyian felelősséggel tartozunk.

" A gyermeknek joga van az életre és a lehető legjobb egészségi állapotra. "

/A gyermekek jogairól szóló nemzetközi Egyezmény/

Megerősíti ezt a Köznevelésről szóló 1993. évi LXXIX. sz. törvény is, miszerint az óvodában a gyermekek jogai közé sorolja az életbiztonság és az egészség megvédésének követelményét.

Az egészséges életmódra nevelésünk célja:

- A gyermek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, a testi fejlődésük segítése.
- Az egészséges életvitelhez szükséges higiéniai szokások kialakítása.
- A család életformájának alakítása - életmódbeli szokások befolyásolása.
- Preventív felvilágosító munka az egészségre káros szenvedélyekről. (dohányzás, drog, alkohol)

Feladataink az egészséges életmód alakításában

A gyermekek életét, egészségi állapotát jelentősen befolyásolja életmódjuk. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot.

Az óvodai életmód a helyes életritmus kialakítása biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését és ez a gondozás központi kérdése is.

Az óvoda szokás és szabályrendszerébe beépített tevékenységek (pihenés, étkezés, tisztálkodás) visszahatnak az életfolyamatokra. A tevékenységek időtartama igazodik az életkori sajátosságokhoz.

Az egészséges környezet biztosítása:

Az egészséges életmódra nevelés céljainak eléréséhez elsőrendű feladatként kezeljük az egészséges óvodai környezet kialakítását (csoportszobák, helyiségek, udvar) ahol biztosított a gyermekek egészségre nevelése, gondozása, személyiségük fejlesztése.

A környezet feltételei jelentősen befolyásolják, a gondozás színvonalát, hatékonyságát.

- higiénés szabályok betartására,
- a tárgyi feltételek megteremtésére

Ebből eredő feladataink:

- *A tárgyi környezetről való gondoskodás* (tárgyi feltételek számbavétele, hiányok pótlása, csoportszoba, udvar, mozgásos élettér)
- A felszerelések állapotának ellenőrzése, (homokozó, mozgásfejlesztő eszközök, ivókút, játékeszközök stb.)
- BALESETMENTES játszóterület biztosítása.(rendszeres ellenőrzés biztosítása)
- A környezet ápolása, szépítése, védelme a gyermekekkel és a szülők bevonásával közösen
A **MI fánk** és a **MI kertünk** területek gyermekekkel való gondozása (virágok ültetése, gondozása, óvása)
- Baleset megelőzés – udvarra menetel előtt a szabályok tudatosítása

Környezeti feltételek biztosítása mellett az egészséges életmód alakításának feladatai:

- Az óvodapedagógusok munkájának összehangolása, a tudatos és folyamatos egészségnevelés érdekében.
- A gyermekek testi egészségének védelme, szervezetének edzése.
- A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe vevő életritmus kialakítása.
- Közös együttműködés a családokkal a gyermekek harmonikus testi és szellemi fejlődése érdekében.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos környezet megismertetése.
- Környezetvédelem pozitív példaadással
- Testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, önálló testápolásra való képesség fejlesztése.
- Személyes kapcsolattartás a szülőkkel,
- Személyi higiénára nevelés.
- Önállóságra készítés tevékenységeken keresztül.
- Higiénés személet és tapintatos magatartás az óvodapedagógus részéről.
- Készségek alakítása (fogmosás, kézmosás)
- WC használatnál intimitás biztosítása!(elfüggönyözött területek)
- Szükség szerinti WC használat
- A fogmosás technikájának gyakoroltatása a fogkefék és a fogpoharak higiénés elhelyezése, rendszeres fertőtlenítése

Egészséges ruházat, helyes öltözködés.

- Praktikus öltözködési szokások alakítása a szülők bevonásával közösen.
- Pizsama használata a délutáni pihenéskor.
- Váltó ruha tornához

Egészséges táplálkozás, a kulturált étkezés a kisgyermek fejlődésének alapfeltétele!

- **Egészséges táplálkozás megszervezése a SODEXO támogatásával**
- Heti "egészség" napok szervezése, zöldségek, gyümölcsök különféle felhasználásával.
- A kulturált étkezés feltételeinek biztosítása. (terítés, eszközök, tálalás, derűs légkör)
- Egyéni igények figyelembevétele.(szokások, tejérzékenység, migráns gyermekek szokásai stb.)
- Folyadék biztosítása az egész nap folyamán. (Csoportszobában kancsó és pohár elhelyezése
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz méretezett berendezések alkalmazása, nyitott polc
- Naposi feladatok között szerepel a környezethigiéniai feladatok végzése (asztaltörlés, morzsák felseprése)
- Rendszeres vízhez-szoktatás, úszóedzés megszervezése (FTC).
- Mozgásos népi játékok szervezése, (fiús lányos játékok)
- Kirándulások szervezése, évszakoknak megfelelően.

Gyermeki tevékenység.

A gyermekek gondozásának feltétele a gyermekek és óvónő közötti jó kapcsolat megteremtése. Fontos az egymás között kialakított érzelmi, bizalmi viszony). Segítesz nekem?- elfogadja a vele való törődést. Szívesen jönnek óvodába.

Testápolási feladataikat kezdetben segítséggel, majd önállóan végzik. Öltözködéskor szívesen fogadják a társ és óvodapedagógusi segítséget. **Törekcsenek a minél nagyobb önállóságra.**

Étkezésnél rendeltetésszerűen használják az eszközöket, szívesen vállalják a megbízatásokat (naposság). **A fokozatosság elvének betartása kiemelt feladat az eszközök használatánál.**

Szívesen segítenek a dajka néninek a környezet rendjének helyreállításánál.

Takarítanak, mosnak, babákat fürdetnek egy-egy ünnepre való készülődés alkalmával.

Vigyáznak csoportszobájuk rendjére

Szívesen vesznek részt a mozgásos tevékenységekben, a versenyjátékokban és a népi körjátékokban.

Kedvelik az élményszerző sétákat. Az óvoda udvarán lévő fedett szín az esős, hideg idő esetén is biztosítja az önfelelt szabad mozgás megvalósulását.

Óvodáskor végére edzetten és egészségesen készülnek az iskolai életre.

Módszertani alapelveink

- Érzelmi biztonság, védettség erősítése a gondozás valamennyi területén.
- A gyermek személyiségének tiszteletben tartásával, fejlődésének segítségével, önállóságra nevelés.
- A különbözőség elfogadása, tolerálása.
- A családokkal való együttműködő magatartás.
- A testi kontaktus megnyugtató érvényesítése a gondozási folyamatokban.
- Szeretetteljes elfogadó magatartás
- A gyermekekkel való bánásmód alapvető követelménye az egyéni differenciált bánásmód elvének alkalmazása.
- A szülővel és a speciális emberekkel való kapcsolattartás a betegségek megelőzése és korrekciója érdekében.
- Lehetőségek felkutatása és megteremtése az egészségnevelés érdekében.
- Mindennapos tapasztalatokkal magatartásforma alakítása.

Az egészséges életmódra nevelés személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium.

A nyugalmat, szeretetet sugárzó környezetben a gyermek biztonságérzete erősödik. A jó nevelés hatására kialakulnak a jó szokások - felismerik testi szükségleteiket, képesek azok kielégítésére. A meghitt, szeretetteljes kapcsolatban védettsége erősödik. Testápolással kapcsolatos szokásaikat önállóan végzik. Önállóan döntenek az ételmennyiségekről, igény szerint ellátják magukat. Betartják és betartatják az alapvető higiéniai szokásokat.

Ügyelnek szobájuk, személyük és környezetük rendjére..

Mozgás

A mozgás az egészséges életmódra nevelés szerves része, attól elválaszthatatlan, a gyermek természetes szükséglete.

Gyermekeink között sok a hátrányos helyzetű gyermek. Ezeknek a gyermekeknek kevés lehetőségük van mozgásigényük kielégítésére. Miután a mozgás a gyermekek természetes szükséglete, alapfeladatunknak tartjuk a mindennapi mozgás lehetőségének megteremtését.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, testi képességeiket. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, és az egyes szervek teljesítő képességét. Fontos szerepük van az egészség

megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és alkalmazkodó képességet, illetve a személyiség akarati tényezőinek alakulását. Ebből következik, hogy a testi nevelés összetett több területet felölelő, az egészséges életmód szokásainak megalapozást szolgáló feladat.

A mozgás megszerettetése az óvodai testi nevelésünk fontos feladata!!!

A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődését a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő testmozgás biztosítja. A mozgás lehetőségek biztosítása, a mozgás és pihenés egyensúlyának figyelembevételével mindennapi feladatunk. *A mindennapi mozgás* nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek!

A természet erőivel (napfény, levegő, víz) történő edzést a lehetőség szerint ki kell használnunk.

A mindennapos testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások (járás, futás, függés) képezik. A mindennapos testedzés, a *kocogás, futás* mindhárom korosztálynak ajánlott.

Az óvónő testneveléshez, mozgáshoz való viszonya meghatározója a munka eredményességének.

Modell szerepe előtérbe kerül, a gyakorlatok mintaszerű végzésével, aktív bekapcsolódásával kedvezően befolyásolhatja a gyermeket, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszony kialakulását.

A mozgás a mozgásos játékok célja:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyerekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése a szabad mozgáskedv megtartása mellett.

Feladataink:

- A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek erősítése (bátorság, önfegyelem, kitartás, együttműködő készség, türelem)
- Mozgás kultúra fejlesztése, a térben való tájékozódás elősegítése
- A személyiség akarati tényezőinek alakítása.
- A természetes mozgások fejlesztése (Járás, futás, ugrás, függés, egyensúlyozás)
- Testi képességek fejlesztése (erő, ügyesség, állóképesség)
- A nagymozgások, a rugalmasság, egyensúlyérzék párhuzamos fejlesztése.
- A gyermekek szervezetének edzése, alkalmazkodó képességük fejlesztése az évszaknak megfelelően.
- Új mozgásformák megismertetése, gyakoroltatása.
- A népi gyermekjátékok adta lehetőségek kihasználása gyűjtőmunka.
- A fokozatosság, a rendszeresség és egyéni sajátosságok figyelembevételével mozgásfejlesztés.
- Tartáshibák megelőzése játékos torna folyamán.,
- Preventív megelőző szemlélet hasna át munkánkat.
- Kisgyermekkorai statikai lábelváltozások és tartáshibák kiszűrése, kiküszöbölése megfelelő gyakorlatok kiválasztásával.
- Mozgásfejlesztő napok beiktatása az örömteli önfelelt mozgás lehetőségének biztosítása.
- A mozgás lehetőségének megválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével történjen.
- Sokoldalú mozgáslehetőség biztosításával versenyeken való részvétellel, a mozgás kényszermentes örömteli lehetőségének kihasználásával, ösztönzés a mozgásra.(Kerületi versenyek)
- A mozgás az irányított mozgásos tevékenységek tartalma 3-4 éves gyermekeknél a nagymozgások fejlesztésére helyezük a hangsúlyt.
- Játszanak ugrásgyakorlatokat (fellepés, lelépés, szökdelés, sorozatugrások, páros lábú ugrások fontossága a népi játékok mozgásanyagában.)
- Ismerjék meg a dobás gyakorlatokat, labda gyakorlatokat (labda feldobása, elkapása, hajítás helyből távolba, helyből célba)
- Végezzenek támaszgyakorlatokat (csúszás, kúszás, mászás)
- Járás, futás különböző irányban, különböző feladatokkal.
- Játékokban jelenjen meg a talajtorna eleme is (hossztengely körüli gurulás).

4-5 éves gyermekeknél még mindig a nagymozgások fejlesztésén van a hangsúly.

- A futásgyakorlatoknál jelenjen meg az akadályon át, fel és lelépésével átbújással, tárgyhordozással való futás.
- Ugrásgyakorlatok fejlesztése (egy és páros lábon történő szökdelések, felugrás két lábra, majd leugrás két lábra, helyből távolugrás)
- Próbálgassák a célba dobást, egyenes felsődobással, babzsák távolba hajításával haránt terpeszből.
- Labda feldobás, elkapás, gurítás különböző testhelyzetekben.
- Támaszgyakorlatok, csúszás, mászás, kúszás talajon és szereken.
- Talajtorna, gurulás, átfordulás, kézállás előgyakorlata, - csikórugózás.
- Játszanak egyensúlyozó játékokat, vízszintes és rézsútós szereken.
- Végezzenek lábboltozatot erősítő, speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat.

5-6-7-8 éves gyermekek mozgásánál hangsúlyt kap az észlelés, az alaklítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása, szabály játékok alkalmazása.

- Használjanak különböző kézi-szereket. (szalag, tornabot, labda, kendő, buzogány stb.)
- Játszanak különböző típusú futásgyakorlatokat, ismerjék meg a gyorsuló és lassuló futást,
- Játszanak minél több sorversenyt, versenyfutást,
- Szökdeljenek párosan és egy lábon.
- Végezzenek sorozatugrásokat különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át.
- Mozgásközben tudjanak irányt változtatni jobbra, balra, hátrafordulni, az irányok megnevezésével.
- Legyenek képesek sor és köralkotásra.
- Tartsák be és kövessék a szabályokat.
- Ismerjék a vezényszavakat, tudjanak aszerint cselekedni.
- Mozgásuk legyen kitartó, összerendezett, szeressék a mozgást.
- Végezzenek labdagyakorlatokat (vezessék a labdát járás és futás közben.)
- A támaszgyakorlatok egészüljenek ki pók- és rákjárással, talicskázással.
- A talajtorna elemei között gyakorolják a guruló átfordulást.
- Egyensúlyozzanak láb, kar és testmozgás közben.

Szabad játék

Az udvari kombinált mászó-szerek jól szolgálják a függő, kúszó, mászó mozgások lehetőségét.

A labdajátékok (futball, kosárlabda, tollaslabda) kedvelt játékok. A mozgásos szabályjátékokat, versenyeket, körjátékokat saját vagy az óvónő kezdeményezésével játsszák.

A Népliget adta lehetőségeket kihasználva sétálnak, gyűjtőmunkát végeznek, tapasztalatokat szereznek a dombra fel és lefutások közben.

Rendszeresen kirándulnak. Ősszel alma és dió szüret, télen Vadas-park, tavasszal Állatkerti séta és egyéb a szülőkkel közösen szervezett programok színesítik életüket.

Módszertani alapelveink.

- Az óvodapedagógus legyen minta a gyermek számára (látható minta a hallható utasítás jelentősége, együttes cselekvés)
- A kiemelkedő tulajdonságokkal, adottságokkal rendelkező gyermekek felfedezése, ösztönzése a teljesítmények fokozására.
- A fokozatosság elvének betartása minden körülmények között.
- Szakszavak alkalmazása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Jelszó legyen: mindig pozitív megerősítés.
- Csak annak biztos tudását kívánhatjuk meg gyermekeinktől, ami életkori sajátosságaitól, egyéni képességeitől várható.
- Az alapozás történjen az egyszerűbb mozgástól az összetettebb mozgás felé. Fokról-fokra felépítési elv alkalmazása.
- Az egyéni fejlesztés igénye szerint, minden gyermeket saját szintjéhez képest kell előre léptetni.
- A könnyedség, a játékosság maradjon a fejlesztés fő erénye.
- A gyermekek ügyesség és küzdő szellemének erősítéséhez a megfelelő mozgásos játékok (népi gyermekjátékok) jó alapot biztosítanak.
- A szülőkkel való közös programok, szabadidő hasznos eltöltésére irányuljanak.
- Versenyfeladatoknál figyelembe kell venni az erőviszonyokat.
- Megfelelő mértékű segítségnyújtás a biztonság érdekében.

A mozgás személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium.

A mozgás a gyermek lételeme.

Jól szolgálja a gyermekek motoros képességeinek fejlesztését, növeli erejüket, alakítja erkölcsi tudatukat. A mozgásos népi játékok fejlesztik a gyermekek küzdő és versenyszellemét. A szabálytudat erősíti önuralmukat, növeli akaraterejüket. Rendszeres mozgás biztosítja egészséges személyiségfejlődésüket, szervezetük edzését, erősítését. Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni. Óvodáskor végére az összerendezett mozgásuk kialakult, ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni. Meggyőződésünk, hogy az egészség, kritériuma a fejlődésnek. Ebből eredően alapfeladatként kezeljük gyermekeink testi-lelki- szükségleteinek kielégítését.

Sokoldalú nevelő munkánk az érzelmi nevelésen keresztül, a hagyományőrző ismeretek és tevékenységek hatásrendszerével biztosítja a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztését.

A néphagyományok gazdag eszköz és hatásrendszere áthatja nevelésünk egészét így az egészségnevelés, a érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés valamint a az értelemfejlesztés segítője.

4.3.2 Érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi biztonság.

Óvodai környezetben a gyermek érzelmi biztonságot, otthonosságot, szeretetteljes derűt igényel. A megismerés, az intellektuális gazdagodás, az erkölcsi fejlődés és a viselkedés szabályozásának kulcsa csak az érzelmeken keresztül szervezhető meg. Ez a feladat mindenkitől érzelmi gazdaságot, beleélő képességet, rugalmasságot, helyzetfelismerő és helyzetteremtő képességet kíván.

Az óvoda szakmailag önálló nevelési intézményként, a családi nevelés kiegészítője. Az óvodában miközben az teljesíti céljait, a gyermekben megteremtődnek a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus fejlődési szintek, ez által a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodáskorú gyermekek szocializációs folyamatának megalapozását, az életre való felkészítését a szülőkkel közösen a családi háttér ismeretében, szokásaik tiszteletben tartásával végezzük.

Nagy hangsúlyt fektetünk a társas-közösségi szellem kialakítására, hiszen ez meghatározója a gyermekek iskolai közösségbe történő beilleszkedésének is..

Csak és egyedül az érzelmekre épülő **szeretetteljes magatartás** biztosítja a gyermek számára az ismeretek befogadását, a szabályok, a különbözőség elfogadását, a szociális esztétikai és erkölcsi érzelmek fejlődését.

A népi játékok, mondókák, népszokások tartalma érzelemmel telített, ezért fogadják szívesen gyermekeink, ezért válik igényükké, kedvelt játékká a gyakorlás folyamán. A beszoktatási időszak meghatározó jelentőséggel bír a szocializálódás alakulását illetően. Az első óvodai napok meghatározó jelentőségűek a gyermekek, a szülők és az óvónő tekintetében egyaránt.

Érzelmi nevelésünk célja:

Olyan biztonságos, szeretetteljes környezet megteremtése ahol az érzelmi-biztonságot nyújtó pedagógus személyes példamutatásával és segítségével erősödik önbizalmuk, társas kapcsolatuk, átélhetik az együttérzés, elfogadás, segítőkészség, elismerés, sikerélmény csodálatos érzését.

A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet alkotnak. Óvodába lépés előtt fontos a családlátogatás az első ismerkedés a kisgyermekkel és a szülőkkel. Nyitottá tesszük óvodánkat a beszoktatás idejére, biztosítjuk az anyás beszoktatás lehetőségét. Érzelmi biztonságot teremtünk szülőknek és gyermeknek egyaránt.

Egy olyan óvodai élet megszervezésére törekszünk, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.

Feladataink az érzelmi nevelés folyamatában:

- Informálódás a gyermek családban betöltött helyéről (pl. családdal való ismerkedés az óvodába lépés előtt, fokozatos átmenet biztosítása körültekintő szervezéssel, otthonosság érzésének kialakításával.)
- Türelmes, szeretetteljes, empátiás kapcsolat a beilleszkedés időszakában (egyéni igények elfogadása)
- Gyermek társas szükségletének kielégítése
- Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése
- **A szülővel való rendszeres kapcsolattartás** és a tájékoztatás lehetőségének megteremtése (fogadó órák, szülői értekezletek, nyílt napok).
- **Sokszínű tevékenykedtető élettér** kialakítása, melyben a gyermekek kedvük szerint
- Személyes törődés az egyéni bánásmód elvének alkalmazása.
- **A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése** az életkori sajátosságokat figyelembe vevő szokásrend kialakítása.
- **Szociális érzelmek fejlesztése:** (Erkölcsei tulajdonságok erősítése, elfogadás, segítségnyújtás, bátorság stb.)
- **Intellektuális érzelmek fejlesztése** élmények és eszközök biztosításával.
- **Erkölcsei érzelmek fejlesztése:** őszinteség, lelkiismeretesség, igazságosság, felelősségérzet, udvariasság, illemtudó viselkedés, jó-rossz felismerése, a gyengébb védelme,
- **Akarati tulajdonságok fejlesztése:** kitartás, feladattudat, szabálykövetés, Az ünnepekhez kapcsoló attribútumok. összegyűjtése.
- a migráns családok életvitelének kultúrájának megismerésére a különbözőséget tiszteletben tartása
- a csoportszokás - és szabály rendszerének kialakítása a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve
- Segítse a barátságok alakulását csoporton belül és az óvoda társ csoportjaiban is!
- Értékelje a gyermekekkel közösen a pozitívumokat és a negatívumokat formálja erkölcsi megnyilatkozásait.
- Építsen a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre.

A feladatok megvalósítása érdekében kritérium a gyermekek fenntartás nélküli szeretete és tisztelete, a különbözőség elfogadása.

"Csak az tanul meg szeretni, akit szerettek: az tud megtanulni másokat elfogadni, aki maga is átélte az elfogadottság élményét

/Radnai Béla/

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermek fejlődése a tevékenységek rendszerében valósul meg. Az óvoda szokás és szabályrendszere tartalmazza azokat az alapvető viselkedési szokásokat, szabályokat, melyek közösségi életünk meghatározói. (udvariassági szokások, tolerancia, együttműködés, elfogadás stb.)
A közös ünnepek varázsa segíti, erősíti az óvónő és gyermek, gyermek és gyermek közötti érzelmi kapcsolatokat
- Az otthonos, esztétikus környezetben a gyermek megnyilvánul, kapcsolatot teremt, játszik, barátot talál. Meghatározó a gyermekek életében a beszoktatási időszak, hiszen ekkor alakul ki érzelmi kötődése az óvodához.
- A családdal való közös együttműködés (anyás beszoktatás) növeli a gyermek biztonságérzetét, alakítja kapcsolatteremtő képességét, megtanulja azokat a viselkedési szabályokat melyek alapvetően fontosak a közösségi életük kialakításához. Ezt szorgalmazzuk a jövőben is.
- Az én-fejlődésben **a 3- 8 éves életszakasz** kiemelt jelentőségű. A kisóvodás gyermekekre jellemző agresszív, önérvényesítő, önközpontú magatartástól óvodáskor végére jussanak el a kezdeményező, kooperatív szociális magatartás, viselkedés szintjére. Segítenünk kell a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, ugyanakkor én-tudatának alakulását, teret engedve ön-érvényesítő törekvéseiknek is.

Módszertani alapelveink:

- Az óvodapedagógus biztosítsa a biztonságot nyújtó derűs, nyugodt környezetet
- Törekedjen a migráns családok életvitelének kultúrájának megismerésére és lehetőség szerint tegye közzé azokat.
- Vegye figyelembe a gyermekek szociokulturális helyzetét!
- Nevelésében érvényesítse az egyéni differenciált bánásmód elvét!
- Tartsa tiszteletben a különbözőségeket!
- Tegye lehetővé a szülők betekintését az óvoda életébe!

- A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve alakítsa a csoportszokás - és szabály rendszerét!
- A gyermekek tevékenységében teremtsen meg a szabadságot, az önmegvalósítás lehetőségét!
- Segítse a barátságok alakulását csoporton belül és az óvoda társ csoportjaiban is!
- Értékelje a gyermekekkel közösen a pozitívumokat és a negatívumokat.
- Formálja erkölcsi megnyilatkozásaikat.
- Dicsérettel ösztönözzön, de pozitív példa kiemelésével nyilvánítson véleményt a negatív példák esetében is.
- Hasson oda, hogy a szülők felelősséggel vegyenek részt gyermekek testi, érzelmi, értelmi fejlesztésben.

Sikerkritériumok:

- Az óvoda nevelőtestülete a gyermekek beíratásakor hangsúlyt fektet a családias, szeretetteljes, élmény gazdag bemutatkozásra. Az óvónő kiegyensúlyozott érzelmi biztonságot nyújtó légkört teremt a beszoktatástól az óvodás kor végéig. Az óvoda valamennyi munkatársának összehangolt modellértékű munkája segíti a befogadó szellemiségű nevelőmunkát. Ezáltal természetessé válik a különbözőségek elfogadása, tisztelete, sajátosságaik megismerése. A fokozatosság betartása a feladatkitűzések meghatározásakor Bizalmasan kezeli a gyermekekkel, családokkal kapcsolatos információkat eleget tesz titoktartási kötelezettségének.
- Születésnapok névnapok alkalmával kisebb ajándékokkal és közös köszöntéssel teszi a gyermekek számára emlékezetessé az ünnepeket.
Délutáni alvás előtt a mindennapi mesével és halk álomba ringató zenével segíti a gyermekek nyugodt pihenését. Közös tevékenységekkel, a szülők bevonásával segíti a környezettudatos magatartás megalapozását (Öltöző rendjének óvása, virágok gondozása, évszaknak megfelelő gyűjtő munka stb.)
Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása.

A kulturált biztonságos környezetben a gyermekek a tevékenység közben szerzik ismereteiket a világról. A tevékenykedés a felfedezés öröme, a kíváncsiság, az ismeretszerzési vágy újra és újra aktivitásra készíti a gyermeket. Cselekedeteit az érzelmek uralják. Tevékenykedés közben fejlődnek erkölcsi tulajdonságaik és elsajátítják a társas együttélés viselkedésnormáit.

Elfogadják a különbözőséget, alakul tolerancia képességük. A közös élmények, a közös örömszerzések, az ünnepek, a sikerélmények, a megerősítő, elfogadó, szerető nevelői modell hatására kialakul a gyermek biztonságérzete, fejlődik személyisége.

4.4. Gyermekvédelem – esélyegyenlőséget biztosító feladataink

Preventív gyermekvédelem.

" A gyermek számára a világ megismerhetetlen, még nincs tisztában önmagával, még segítséget vár és kap, - addig a gyermek védelme KÖTELESSÉG"

A gyermek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény 2.§ (3) bekezdése értelmében.

"A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani."

Gyermekvédelmi munkánk célja:

Alapellátás és szakellátás - általános és megelőző gyermekvédelem.

A családok életvitele, szokásai, körülményei döntően befolyásolják a gyermek személyiségfejlődését. Ebből eredően feladataink a gyermekvédelmi munka során:

Feltáró munka, a családi nevelés megismerése és segítése, a helyes szokások megismertetése, elfogadtatása. Olyan normák elfogadtatása melyeket a társadalom Önmaga számára is meghatároz.

Esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára!

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási és társadalmi integrációjának biztosítása és előmozdítása, különös tekintettel az esélyteremtésre.

A Magyar Köztársaság Alkotmányában meghatározott művelődéshez való jog esélyegyenlőség alapján való gyakorlásának biztosítása, a lelkiismereti meggyőződés szabadságának és a vallásszabadságnak, a *hazaszeretetre nevelésnek a közoktatásban való érvényesülése*, a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvi oktatáshoz való jogának *megvalósítása*, a tanszabadság és a tanítás szabadságának érvényesítése, a gyermekek, tanulók, szülők és a közoktatásban foglalkoztatottak jogainak és kötelességeinek meghatározása, továbbá korszerű tudást biztosító közoktatási rendszer irányítása és működtetése.

A Közoktatási Törvény foglalkozik a tanulói jogokkal, a tanulói különös jogokkal, kimondja, hogy az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek

megfelelően kell gyakorolni, illetőleg teljesíteni. A jogok rendeltetésszerű gyakorlása során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermeki és tanulói jogok érvényesítésére.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Tv. 121 § (1) 14. pontjában foglaltak szerint

- ***hátrányos helyzetű gyermek (HH):*** az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, és aki részére rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.
- ***halmozottan hátrányos helyzetű (HHH)*** az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, - legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamát fejezték be sikeresen, és erről nyilatkozatot tesznek a területileg illetékes jegyző előtt.
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, is, akit tartós nevelésbe vettek.
- ***Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI):*** az aki, a szakértői rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján: testi- érzékszervi- értelmi fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, pszichés fejlődési zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl.: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, autizmus, kóros hyperkinetikus vagy aktivitás zavara van.)
- ***Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM):*** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
- ***Kiemelten tehetséges gyermek:*** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik,

Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség, pozitív megkülönböztetés

A 2003 évi CXXV. Törvény egy törvényen belül kívánja szabályozni az egyenlő bánásmódra és az esélyegyenlőségre vonatkozó szabályokat.

Az **egyenlő bánásmód** követelménye a kötelezettektől azt kívánja meg, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amely bizonyos tulajdonságaik alapján egyes személyek vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást vagy jogellenes elkülönítést eredményez.

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre:

- amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy
- amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt

Az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód követelményének biztosítása érdekében feladatunk:

Az óvodai háttérből adódó, esélyegyenlőséget, valamint az egyenlő bánásmód követelményt sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása:

- *az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás,*
- *a követelmények teljesítése,*
- *a mulasztások,*
- *a csoport vagy személy jogellenes elkülönítése,*
- *az iskolába lépésre való alkalmassá tétel, valamint*
- *az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások, és a neveléssel kapcsolatos jutalmazások.*
- A szülők jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, az ezzel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése.
- A pedagógusok jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése: a közoktatásról szóló törvény, valamint a végrehajtási rendelete,
- Az intézmény házirendje és pedagógus munkaköri leírása alapján valósul meg.
- A gyermekek jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok azonosítása.
- A gyermekek fejlődésének értékelése.

Óvodánk és kerületünk szociokulturális helyzete miatt magas a hátrányos helyzetű, esetenként a veszélyeztetett helyzetű gyermekek, családok száma.

Valljuk, hogy a család ismerete út a gyermek megismeréséhez. Sajnos családlátogatásaink alkalmával gyakran találkozunk egészségtelen, rossz lakáskörülményekkel. Gyakori a pénztelenség, az italozás, a deviáns életforma, az elhanyagoló nevelés.

Kiemelt feladatként kezeljük a hibák feltárását, a hiányosságok megszüntetését és szükség esetén az együttműködést a **Józsefvárosi Gyermekjóléti Szolgálattal a Családsegítővel valamint a Gyámügyi Irodával.**

A gyermekvédelmi felelőssel közösen az étkezési támogatások odaítélését a rászorultsági mutatók *alapján. határozzuk meg.*

A vezető feladata:

- Az óvodában folyó gyermekvédelmi munka figyelemmel kísérése és koordinálása.
- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete és alkalmazása, tájékoztatás.
- Az étkezési kedvezmények meghatározása a gyermekvédelmi felelőssel közösen, a törvény és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően. Naprakész dokumentálás.
- Azon szülők felszólítása írásban két alkalommal, akiknek hátrányos helyzetben levő gyermeke nem látogatja az óvodát. Továbbítani a megfelelő fórumok felé a problémás eseteket.

A gyermekvédelmi törvény, a nemzeti köznevelési törvény és az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik a gyerekek védelméről és gyámügyi igazgatásról.

Az óvodának hozzá kell járulnia a következőkhöz:

- gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez, jólétéhez, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a gyermekek családjukból történő kiemelésének megelőzéséhez.

Ugyanezen célokat szolgálja a **Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ** is, ezért a veszélyeztetett helyzetet jelezni kell a központ munkatársai felé

A gyermekvédelem alapelvei

- *A gyermek érdekének elsőbbsége* („a gyermek minden felett álló érdeke”):
- *Együttműködés és prevenció*
- *Ellátás nyújtása*

- *A családból kikerült gyermek biztonsága: ha bármilyen okból sor kerül a gyermek családból való kiemelésére, akkor biztosítani kell a korához és szükségleteihez igazodó gondozást, nevelést, egészséges testi és személyiségfejlődést.*
- *Önkéntesség*
- *Hátrányos megkülönböztetés tilalma*
- A gyermekeket nem lehet megkülönböztetni – fajhoz, nemzethez, nemzetiséghez, etnikai csoporthoz való tartozás-, lelkiismereti, vallási, politikai meggyőződés-, származás, vagyoni helyzet, cselekvőképesség hiánya, valamint gyermekvédelmi gondoskodásba vétel- miatt.

4.5. Cigányság – szocializáció – nevelés - tanulás

" A cigánygyerekeket sok türelemmel, hittel kell nevelni, hogy önmagukat megtalálva, mások által megerősítve, felnőve, megtalálják helyüket a világban."

/Rostás Farkas György/

Felmérések bizonyították és bizonyítják ma is, hogy az írástudatlanság a cigányoknál a legnagyobb. Ebből eredően munkavállalási lehetőségeik is korlátozottak.

A cigány családok nagy része valamilyen szempontból hátrányos helyzetű. A családok többsége a társadalomban, a gyermekek pedig (ha nem járnak óvodába) az iskolába kerülnek hátrányos helyzetbe.

A cigány gyerekek érdeklődési köre az életkörülményeik miatt más, mint a nem cigányoké. Más formában kapják az élményeket, s az otthon nem ösztönzi őket ismeretszerzésre. Azt a valóságot ismerik, amiben élnek.

Általában hangosan beszélnek, ami hangképzésükkel is kapcsolatban van, de ehhez temperamentumuk is hozzájárul.

Munkánk során vizsgáljuk a gyermek szerepét, viselkedését, fejlettségi szintjét, különös tekintettel az etnikai kisebbség gyermekeire.

Eddigi tapasztalataink azt igazolják, hogy a hiányos fogalmak és szegényes szókinccs ellenére is az a cigány gyerek, aki három évig óvodába jár, szinte buktató nélkül végzi el az általános iskola osztályait, bármilyen is legyen a családi háttér.

Pedagógiai elveink- feladataink

Az egyre növekvő követelmények megnövelték az óvoda szerepét, feladatát is, hiszen minden körülmények között biztosítanunk kell a cigány és migráns gyerekek differenciált fejlesztését, a korcsoportnak megfelelő továbbhaladását, az esélyegyenlőség biztosítását, valamint a szociokulturális hátrányok kompenzálását.

Célunk:

- Fejlesztőmunkával megalapozni és fejleszteni azokat az alapvető szokásokat és viselkedési formákat, melyek az óvodai, majd az iskolai közösségbe való beilleszkedés alapvető feltételei.
- Fejleszteni kell tehát a tanuláshoz, a szocializációhoz szükséges jártasságok, készségek, képességek és akarati tulajdonságok rendszerét.
- A különbözőséget elfogadó környezetben értékelni kell eredményeiket
- Minden gyermek önmagához képest fejlődjen. Váljék igényükké a környezetükben és a személyükkel kapcsolatosan is a tisztaság, a rend és a harmónia.

Bátran állítjuk, hogy a cigánygyerekeknek létkérdés az óvoda, iskoláztatásukban is csak a százszázalékos óvodáztatás hoz sikert. E cél érdekében kell végeznünk egyéni fejlesztő munkánkat, melyben meghatározó szerepe van a szeretetnek és a kölcsönös bizalomnak.

Migráns gyermekek esetében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Kultúrájuk megismerése és megismertetése az életkori sajátosságokhoz igazodva.

(Más népek meséi, babái, népviseletek stb.)

Egészséges életmód alakítása prevenció és korrekció

Fejlesztőmunkánk során célkitűzéseinkből eredő feladataink a következők:

- Olyan vidám, derűs, esztétikus, családi légkör biztosítása, ahol a gyermek az Őt értő és személyiségét tisztelő pedagógus segítségével fejlődésnek indulhat.
- Olyan mozgástér biztosítása, fejlődik bátorságuk, kezdeményező készségük s kialakulhat harmonikus összerendezett mozgásuk. (tartás és mozgásfejlesztő játékok biztosítása)

- Fontos az alapvető higiéniai követelményekkel való megismerkedés, azok gyakorlása, helyes alkalmazása, igény és szokásrend alakítása.
- Kritérium fejlesztőmunkánk folyamán a családdal való szoros, türelmes kapcsolattartás, a problémák megbeszélése, a közös feladat kijelölése, a
- Népköltészet, zene, tánc, szokások és hagyományok megismertetése az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- A szokásrend keretein belül alakítani kell, a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási normákat. (kézmosás, fésülködés, ruhájuk rendezettsége, fogmosás) Lehetőséget kell adnunk a játék keretein belül is ezen ismeretek gyakorlására. (Anya-gyermek érzelmi kapcsolat erősítése, főzőcskézés, babafürdőszooba kialakítása stb.)

Nevelési, oktatási, prevenciós és korrekciós feladataink:

Halmozottan hátrányos, ingerszegény környezetben élő gyermekeink körében azokat a készségeket kell fejlesztenünk, amelyeket a környezettel való érintkezés, az észlelés, a képzelet magukba foglalnak.

Kiemelt feladatként kezeljük:

Az anyanyelvi nevelés hatékonyságának fokozását, mivel ezen a területen komoly lemaradást tapasztalunk.

<u>Sok gyermeknél jellemző:</u>	<u>A nevelés területei:</u>
• Szegényes szókincs	• Beszédkészség
• ragozás pontatlansága	• beszédértés
• helytelen artikuláció	• fogalom - alkotás
• egyszavas válaszadások,	• beszédhanghallás

Értelmi nevelés - közvetlen tapasztalatok segítségével a megismerési képességek fejlesztése.

Érzelmi nevelés, szocializáció - feladattudat- kapcsolatteremtő képesség erősítése.

Nevelési területek:

- Ének- zene, énekes játék népi kultúrájuk ápolása- zenei képességeik fejlesztése, zenei eszközök biztosítása, eredeti, a cigányság zenéjét bemutató kazetták hallgatása, lehetőség szerinti élőzene hallgatása szülői segítséggel.
- Rajzolás, mintázás, festés ősi technikákkal való ismerkedés, gazdag szín és forma világuk kiemelése.
- Manuális készségek, képességek fejlesztése - agyagtechnikákkal való ismerkedés
- Külső világ tevékeny megismerése - közvetlen tapasztalatok segítségével a valóság felfedezése
- Testnevelés nagymozgások, finommotorikai mozgás, térbeli tájékozódás fejlesztése.
- Irodalom, mese, vers - életkori sajátosságokhoz kiválasztott mesék, versek.

Munkánk során figyelembe vesszük a Józsefvárosi Önkormányzat Oktatási koncepcióját, az Országos Alapprogramot, valamint az Etnikai Kisebbség nevelési irányelveit.

Az óvodába kerülő gyermekekről felmérést végzünk. Ez kiterjed:

- testi egészségi állapotukra
- kommunikációs képességeikre, nyelvi sajátosságaikra
- érzelmi életükre, alkalmazkodó képességeikre.

Az egyéni fejlesztő és az óvodapedagógusok munkája:

Intézményünkben heti 32 órában dolgozik fejlesztő pedagógus.

A fejlesztő pedagógus feladata valamilyen részképességben lemaradt, vagy lassabban fejlődő gyermek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése.

Az egyéni fejlesztő a csoportos óvónőkkel való konzultáció után ún. fejlesztési tervet készít.

A fejlesztési terv tartalmazza az egyéni fejlesztő programban résztvevő gyermekek nevét, számát, a fejlesztés irányát.

Rendszeres kapcsolatot tart a logopédussal, a Józsefvárosi Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Intézet egyéni fejlesztőjével.

Napi munkakapcsolatban áll a csoportos óvodapedagógusokkal, akik csoporton belül végzik a felzárkóztatást, az egyéni fejlesztést.

A gyermekek megfigyelése csoportban játék és munka közben, illetve egyéni felmérések alapján történik. A fejlesztő munkához nélkülözhetetlen a családi háttér ismerete.

Ehhez kérjük a szülőktől az ún. anamnézis lap kitöltését, melyen képet kapunk a család körülményeiről a gyermek születésétől az óvodába lépésig.

Mottónk: A kisebbségi léthelyzet megértése, az empátia felébresztése - az érzelmi kultúra függvénye, kulcsa pedig a pedagógus személyisége.!

4. 6. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési lehetőségei óvodánkban. A különbözőség kezelése, integrációs feladataink

Úgy érkeztünk mindannyian, hogy nem volt szavunk
Egyikünk sem kérte, mégis mind itt vagyunk
Piciny magból kikeltünk, mint nyíló virág
Ahány ember annyiféle csodálatos világ

Mindannyian vágyakozunk, hogy boldogok legyünk
De nem tudjuk, hogy honnan jöttünk, s hová érkezünk
A lelkünk mélyén őrzi titkát a kék virág
Ahány ember annyiféle csodálatos világ

Mindannyian mások vagyunk
Bár egyben-másban hasonlítunk,
Mindannyian mások vagyunk
De jó, hogy van néhány közös dalunk

Ezen a földön mindannyian látogatók vagyunk
Ha elmegyünk magunk után, ki tudja, mit hagyunk,
Tanítsuk meg gyermekeinknek a szeretet dalát
Ahány ember annyiféle csodálatos világ

Mindannyian mások vagyunk
 Bár egyben-másban hasonlítunk
 Mindannyian mások vagyunk
 Jó, hogy van néhány közös dalunk

Bródy János

A Józsefvárosi Polgármesteri Hivatal Képviselő Testülete óvodánk Alapító Okiratában szakfeladatként jelöli meg a fogyatékos gyermekek integrált csoportban történő nevelését.

Az elmúlt évek alatt nem volt diagnosztizált fogyatékos gyermekünk.

A különbözőség elfogadását alapelveként kezeljük, tudva azt, hogy a különbözőség nem feltétlenül jelenti a fogyatékosítást.

Programunk elkészítésénél figyelembe vettük a művelődési és közoktatási miniszter 2/2005 (III) 1 OM rendeletét—SNI-s gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, mint alapidokumentumot, amely az egységes működéshez szükséges közös tartalmi elemeket határozza meg, s kiterjed a fogyatékos gyermekek intézményes nevelésére is.

Helyi sajátosságainál fogva a következő feladatokat tudja felvállalni:

- Biztosítjuk óvodai nevelésünkben, hogy a gyermekek és a szülők személyiségfejlesztésben fogadják el a *különbözőséget*.
- Óvodánk személyi (gyógypedagógiai végzettség) és tárgyi feltételei **nem teszik lehetővé mozgáskorlátozott és súlyos érzékszervi fogyatékossgal rendelkező gyermekek nevelését**
- Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, hallássérült, illetve magatartási zavarban szenvedő gyermekek **nevelését tudjuk biztosítani oly módon, hogy a fejleszhetőségről kikérjük a gyermek személyével kapcsolatos szakértői véleményeket. (gyógypedagógiai-orvosi- pszichológiai vélemények).**
- **Az Alapító Okirat szerint:** sajátos nevelési igényű (*a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, vagy organikus okra vissza nem vezethető súlyos és tartós rendellenessége miatt gondozásba vett, autizmus spektrum tünetekkel rendelkező*) gyermekek óvodai nevelése intézményi feladat.

A továbbiakban kérjük a Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Központ, valamint a Józsefvárosi Egységes Pedagógiai Szakszolgákat és Szakmai Szolgáltató Intézmény szakembereinek segítségét is. Intézményünkben egy kollega rendelkezik gyógypedagógiai asszisztens képzővel. Célunk a jövőben további tanfolyamokon, továbbképzéseken, szakirányú képzéseken (logopédusi pl.) való részvétel

Amennyiben a gyermekek fejlesztése nem járna eredménnyel, mindent megteszünk annak érdekében, hogy a kisgyerek megfelelő szakemberek által működtetett intézménybe kerüljön. Ehhez kérnénk az áthelyező Szakértői Bizottság véleményét, javaslatát. szakértelmük segítségével fejlesztjük a gyermekeket. Amennyiben ezeknek a gyermekeknek fejlesztése az óvodai nevelésünk keretén belül nem oldható meg, úgy kérjük az Áthelyező Bizottság szakvéleményét.

A szociális körülmények miatt valamilyen **részképességben lemaradt** gyermekeket az egyéni differenciált bánásmód elvének alkalmazásával, mindennapos foglalkozás keretén belül fejlesztjük, illetve az egyéni fejlesztőpedagógus, csoportból kiemelten (szülői hozzájárulással) is foglalkozik a gyermekekkel.

Sajnos előfordulhat, hogy az óvodába érkező gyermekek egy részénél csak az idő múlásával jelentkeznek a másság jelei. Óvodai munkánk során éppen ezért kiemelt jelentősége van a gyermek **alapos megismerésének, a családi háttér ismeretének.**

Felméréseink szeptembertől kezdődően folyamatosak - írásos dokumentumon nyomon követhetők.

Cél:

A különleges gondozásra jogosultak, beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, és magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek fejlesztése.

Feladataink - elveink az integrációs nevelés folyamatában:

- A család alapos ismerete a szociokulturális háttér feltárása megismerése.
- Kapcsolat felvétel a bölcsödével, szükség szerint a gyermek orvosával, védőnőjével. (magatartásbeli problémák esetén)
- Differenciált egyéni bánásmód elvének alkalmazása a munka folyamán.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a szülőkkel,- megértetve velük segítő szándékunkat.

- A *különbözőség* elfogadását minden intézményi dolgozónak elvként kell kezelnie és pozitív példaként kell biztosítani szülők és gyermekek számára egyaránt.
- A beiskolázási feladatoknál minden szükséges esetben kérjük a Józsefvárosi Egységes Pedagógiai Szakszolgákat és Szakmai Szolgáltató Intézmény vizsgálatát, illetve kérjük a tájékoztatást értékelő, elemző munkájukról.
- Segíteni kell a szülők iskola választását az iskolák bemutatásával, tájékoztató előadásokkal.
- Biztosítani kell az egyénre szabott, megfelelő feladatok kiválasztását a terhelhetőség figyelembevételével.
- A gyermeket a fejlettségéhez mérten kell fejleszteni, rendszeres logopédiai ellátást biztosítunk a Nevelési Tanácsadó szakemberei segítségével.
- Részképesség kieséssel, valamint beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermeket a csoportlétszám meghatározásánál két gyermekként kell figyelembe venni.

A fejlesztés hatása:

- A gyermekek önmaguk fejlettségi szintjéhez képest fejlődnek és megkezdhetik iskolai tanulmányaikat a kis létszámú, illetve a normál első osztályban.
- Szükség esetén szakértői bizottság dönt a gyermek iskoláztatásának módjáról.
- Nagyon fontosnak tartjuk a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítását, megtartását és erősítését.
- Rendszeres tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről.
- A problémás gyerek esetén (magatartás zavar, részképességben való lemaradás stb.) szeptembertől egyéni fejlesztést is javasolunk a **Józsefvárosi Egységes Pedagógiai Szakszolgákat és Szakmai Szolgáltató Intézmény javaslata alapján**
- Figyelemmel kísérjük az óvodából iskolába kerülő gyermekeink fejlődési előmenetelét.
- A hatékonyság érdekében rendszeresen konzultálunk a tanítónőkkel és az általunk hatékonynak bizonyult módszereink átadásával segítjük a problémás gyermekek beilleszkedését, fejlődését. (Logopédiai és kis-létszámú iskolai osztály).

4.7. Értelmi nevelés

Óvodánkban a gyermek személyiségének fejlődése széles tevékenységbázison nyugszik. A különböző fajta tevékenységeket lehetővé teszi óvodánk sajátos arculata, életrendje, dolgozóink hitvallása. A tevékenységeken alapuló ismeretszerzés, a tevékenységekben való aktív részvétel biztosítja a gyermek személyiségfejlődését.

Nagy hangsúlyt fektetünk a játék kiemelkedő szerepére hiszen a:

"Játék a gyermek útja annak a valóságnak a megismeréséhez, amelyben él és amelyet tovább alakítani hivatott"

Gyermeki tevékenységek.

A gyermek a különféle játéktevékenységekben ismerkedik a külvilággal, a valóság tárgyaival. Így válnak a játéktevékenységei az ismeretszerzés széles bázisává. Az ismeretszerzés folyamatát az érdeklődés a kereső, kutató érzelmek, a kíváncsiság motiválja. Ezt kíséri tartós és önkéntelen figyelem, a felfedezés és az önálló alkotás létrehozás öröme.

Ezek a tevékenységek indítják el a tanulás folyamatát melynek következtében a gyermek értelmi képességei fejlődésnek indulnak.

Értelmi nevelésünk célja.

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása másrészt az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.

Gyermekeink értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése. A néphagyományok gazdag eszköztárával, az érzelmi hatások felerősödésével gondolkodásuk fejlesztése, ismereteik gazdagítása. Értékeik felfedeztetése, tanulás és a világ megismerése iránti igény felkeltése. Legyenek fogékonyak a jóra és szépre.

Feladataink:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztéséhez szükséges feltételek megteremtése.
- Néphagyományőrző tevékenységek szervezése, beillesztése a napi nevelőmunka folyamatába.

- Fantáziafejlesztés a "mintha" a "tegyünk úgy" szituáció megteremtésével, jelzések alkalmazásával.
- A gyermek személy szerinti vizsgálat (érdeklődés hiánya, magányosság, a szülőkkel való egyeztetés után a módszere megválasztásával a fejlesztés elindítása.)
- A spontán helyzetek lehetőségének kialakítása.
- Ösztönzés a gondolkodásra, az "aha" élmény biztosítása.

Módszertani alapelveink

- A játéktevékenység személyiségfejlesztésben betöltött szerepének elsődlegessége.
- A természetes környezet anyagainak tisztelete.
- A néphagyományok családi tradíciók ápolása.
- Az életrendet, életmódot tapasztalatok körét befolyásoló évszak
- váltásnak, mint a megismerés rendező elvének elfogadása.
- Az érdeklődésre alapozott belső fegyelem kialakítása.
- Az alkotás szerepének biztosítása a közvetlen tapasztalás cselekvés, aktivitás érdekében (feltételek, eszközök biztosítása)
- Az óvoda az élmények és a tevékenységek színtere legyen.
- A gyermek ismerete feltétele a nevelésnek
- Csak tevékenységekben nevelni, együtt kell élni és tevékenykedni a gyermekekkel.

Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A gyermekek szívesen vesznek részt játékos ismeretszerző folyamatokban, az együttes tevékenységek a játék, erősítik az összetartozás érzését, fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit, növelik kíváncsiságukat "mindent tudni akarok" vágyukat.

A sikerélmények hatására az emlékezeti bevésés erősebb és újra átélésre ösztönzi a gyermeket.

A közös tevékenységek folyamán alakul kifejezés problémamegoldó készségük, képességük, fejlődik gondolkodásuk.

A hagyományörző nevelés tevékenységeibe ágyazva fejleszti az értelmi képességeket.

"A gyermekek életének, tevékenységének megszervezésével az egyén képességét, szükségleteit fejlesztő funkciók tevékenységben történő gyakorlásával lehet igazán eredményesen nevelni."

A gyermekek mindennapi tapasztalataik alapján tanulják meg a közösség szabályait, a pozitív magatartásformákat, tanulják az udvariasság formáit. Az élethelyzetekben jelentkező munka lehetőségeinek bemutatása után, biztosítani kell az önálló munkavégzés lehetőségét.

4. 8. Anyanyelvi nevelés

"Az anyanyelv az emberi érintkezés, és az emberformálás legfontosabb eszközeinek egyike, tudatos használata elengedhetetlenül szükséges, egyúttal pedig magyarságtudatunknak kifejezője és meghatározója."

/Győri László:

Szépen emberül, szépen magyarul/

A szocializáció folyamán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze, a személyiség legfontosabb megnyilatkozása.

A kommunikáció során erősödik önbizalmuk, biztonságérzetük, növekszik tájékozottságuk, bővülnek ismereteik. Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, mely áthatja egész nevelőfejlesztő tevékenységünket.

A program az anyanyelvi nevelésben a kommunikációs készség fejlesztését tűzte ki alapvető céljául. Arra törekszünk, hogy az óvodáskor végére kifejlődjön a gyermekekben a képesség, hogy a szóbeli közlés tartalmát képesek legyenek a nonverbális kommunikációs csatorna elemeitől függetlenül is helyesen értelmezni, illetve kifejezni, így közvetett módon segítve a gyerekek iskolai beilleszkedését. A gyerekek a mindennapok társas helyzeteikhez képesek legyenek komplex kommunikatív módon is rugalmasan alkalmazkodni.

A kommunikáció során a *verbális közlés* mellett (mese, vers, báb stb.) a *nonverbális kommunikációs* csatornáknak is kiemelt jelentőséget tulajdonítunk nevelő munkánkban.

Fontos, hogy a gyermekekben kialakuljon a megfelelő beszédértés, ehhez szükség van a tiszta hangzóképzésre, melyet az óvodai élet egészét átszöve, játékos formában fejlesztünk. Súlyos beszédhiba esetén logopédus segítségét kérjük. A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az *illem, az etika*, amit az életkoruknak megfelelően tanítunk meg.

A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Ismernünk kell a gyermek beszédállapotát, melyet az alábbi szempontok szerint figyelhetünk meg:

- beszédhallás: a beszédészlelés és a beszédmegértés alapja a tökéletes hallás;
- beszédértés: két részből áll: a beszédészlelés és a beszédmegértés;
- hangok vizsgálata: a szó elején, közepén és végén;
- mondatszerkesztés (szabályos, nyelvtanilag helyes mondatok);
- összefüggő beszéd (mese, történet önálló elmondása).

Kiemelt feladatunknak tarjuk a család anyanyelvi műveltségének megismerését, mert a család ismerete út a gyermek teljes megismeréséhez

Sikerkritériumok:

- A gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve fejleszti a gyermekek beszédképességét, biztosítja a beszédöröm lehetőségét.
- Beszéde szép, tiszta, érthető.
- Alkalmazza a szerepjátékot és a dramatikus játékot a nonverbális kommunikációs jelzések megértésére és saját kifejező képességük gyakorlására.
- A gyerekek beszédének, spontán megnyilatkozásaiknak formálására a játéktevékenység során tudatosan figyel. A kommunikációs fejlesztés érdekében alkalmazza a beszélgető-kört (például jóga, keretében)
- Az óvoda dolgozóinak beszédviselkedése, kommunikációja modellként áll minden partner előtt.
- Ismeri a gyermekek életkori beszédproblémáit, a hallásproblémák jellemzőit, a dyslexia, **dysgráfia**, **dyskalkulia** problémáját, együttműködik a szülőkkel a megfelelő segítségnyújtásban, az érintett gyermek szakemberhez való eljuttatásában és a beszédhibák kezeléséhez illeszkedő anyanyelvi játékot tervez.
- Tervszerűen fejleszti a gyerekek hallási észlelését
- **A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését, felzárkóztatását folyamatosan végzi, azt**
- A gyermekek figyelmét irányított és szabadjáték során fejleszti

Óvodapedagógus feladatai:

- saját szerepét felismerve minden óvodapedagógus és intézményi dolgozó vállaljon felelősséget a gyermekek beszédképességének fejlesztéséért, a gyermekek anyanyelvi nevelésének eredményességéért, a migráns gyermekek kultúrájának megismeréséért

- szeresse, ismerje anyanyelvét, nyelvtanát, törekedjen önképzésre anyanyelvi kultúrájának fejlesztésére.
- törekedjen beszédében szemléletességre, képszerű kifejezések használatára.
- tevékenysége közben kérdésekkel fejlessze a gyermekek gondolkodását.
- folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét.
- tartsa szem előtt a nevelés kétpólusosságát. /gyermek-gyermek, óvónő-gyermek/
- éreztesse meg a nyelv kifejező erejét és szépségét.
- beszédében használja a régies szavakat, a hangulatfestő és hangutánzó kifejezéseket.
- támaszkodjon a testbeszéd lehetőségeire.
- dicsérettel ösztönözzön a folyamatos egyéni megnyilvánulásokra is.
- tervezéskor minden területnél tudatosan készüljön az anyanyelvi fejlesztés lehetőségeire és ennek megfelelően végezze fejlesztő munkáját.
- törekedjen a migráns gyermekek kultúrájának, szokásainak megismerésére, teremtsen alkalmat ezek közzétételére is.

Hittel valljuk:

"Van egy soha véget nem érő, nem tudatos nevelés is. Személyes példánkkal, kimondott szavainkkal, cselekedeteinkkel állandóan alakítjuk gyermekeink lelkét"

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermek pozitív érzelmi viszonyba kerül az óvoda dolgozóival, társaival, ennek hatására bátran kifejezi érzelmeit, elmondja vágyait, elképzeléseit, örömét, bánatát.
- A gyermek, ha érzi, hogy szívesen hallgatják, "fontos, amit ő mond", bátran, összefüggő beszédben mondja el élményeit.
- Az anyanyelvi játékok helyes kiejtésre ösztönzik őket, s a játék közben az örömszerzésen túl sikerélmény is biztosítja a fejlesztést.
- Az anyanyelvi kommunikációs játékok, tevékenységek lehetőséget nyújtanak a differenciált fejlesztésre.
- A bábozás, dramatizálás, a dramatikus játékok segítséget nyújtanak a fejlesztő munkához, a beszédhibák korrigálásához.

- A gyermekek számára válogatott mesekönyvek között legyenek jelen nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek kultúráját őrző irodalmi alkotások is.
- A népi játékok, a népszokásokkal való ismerkedés gazdag lehetőségét kínálja a szókincsbővítésnek.
- Fontos feladatunknak tartjuk felhívni a szülők figyelmét a meghitt beszélgetések varázslatos erejére, fontosságára, az együttes tevékenységek, a mesélés sokrétű, a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a gyermek-szülő kapcsolatát erősítő hatására

Módszertani elveink:

- Az óvónő érvényesítse a differenciált egyéni bánásmód elvét.
- Ismerje meg a család szociokulturális háttérét, nyelvi kultúráját.
- Alakítson ki élményekkel teli beszédhelyzeteket.
- Biztosítsa a pozitív példamutatást, az élménynyújtást.
- **"Fontos nekem, amit Te mondasz, nézlek és hallgatlak Téged"**- éreztesse a gyermekkel, minden megnyilvánulásában dicsérjen, értékeljen.
- Ösztönözzön az élmények elmondására, minden megnyilvánulását kísérje beszéddel.
- Fogadja el a különböző nyelvjárásokat, tájszólásokat, egyes szociális csoport nyelvi jellemzőit.
- Erősítse a kommunikációs szokásokat.
- Tartsa szem előtt az anyanyelvi nevelés komplexitását.

Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása-sikerkritériumok:

- A gyermek a biztonságos, szeretetteljes légkörben anyanyelvét egész nap gyakorolja, fejleszti.
- A szokásörző tevékenységekhez fűződő kifejezések a gyakorlás során valódi tartalmat kapnak. Kifejezései magabiztossá válnak, ezt mutatják megnyilatkozásai is.
- Élményeit képes elmondani.
- A néphagyományőrzés tevékenységei során megismert kifejezéseket hasonló beszédhelyzetben alkalmazza.
- Ismerik a legfontosabb szavakat, mely környezetük tulajdonságait, cselekvését jelöli.
- Odafigyelnek társaik beszédére.
- Igénylik, hogy őket is meghallgassák.

- Figyelmük fejlődik gondolkodásuk fogalmi szintre terelődik. Ha átélte az elfogadottság érzését, akkor biztosított a nyelvi kifejezőképesség további fejlődése is.

Idegen nyelvek tanulását a szülők részéről jelentkező igény miatt elfogadjuk, nem feledve:

"Idegen nyelvet tudni szép dolog, de a hazait a tehetségig művelni kötelesség"

/Kölcsey Ferenc/

Hagyományörző szemléletű programunk gyermeki tevékenységi formái az óvodapedagógus feladatai:

Tevékenységekben megvalósuló tanulás:

Hagyományörzés- beépül a gyermekek mindennapjaiba, áthatja a nevelés egész folyamatát, kiteljesíti a családdal való kapcsolattartást, gazdagítja a gyermek személyiségfejlődését.

Játék - *A játék pszichikumot, kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenység, örömforrás, a gyermek legkomolyabb létfontosságú alaptevékenysége, mely megalapozza a későbbi tevékenységformákat, a munkát és a tanulást. A játék folyamatában kiemelt fontossággal bír az óvodapedagógus tudatos jelenléte, mely biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, a szabad játék lehetőségének biztosítását.*

A ***Mozgás-***szerves része egészségnevelésünknek, attól elválaszthatatlan a gyermek természetes szükséglete.

Esztétikai tevékenységek: mesélés-verselés, dramatizálás

- ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- környezet esztétikája

Külső világ tevékeny megismerésére nevelés: a gyermek minden cselekvését áthatja. Szoros kapcsolatban van a gyermek környezetével, a természettel, a hagyományokkal.

A környezet megismerése során, matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut a gyermek, felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiség szemlélete.

Fontos az óvodapedagógus tudatos szervező irányító munkája: problémamegoldó helyzetek tervezése, az eredmények személyre szabott pozitív értékelése.

Munka jellegű tevékenységek folyamán: a gyermek önként és szívesen végzett játékos tevékenység közben jártasságokat, tapasztalatokat, szerez, mely meghatározója a későbbi munkához való viszonyának. A személyes példaadás, gyakoroltatás pozitív értékelés ösztönzőleg hat a gyermekre.

Tanulás: játékba ágyazott ismeretnyújtás.

Az óvodában a tanulás folyamatos. Jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg.

5. Óvodai nevelésünk rendszerábrája.

Óvodai nevelésünk rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják nevelésünk céljának kiteljesedését. Nevelésünk feladatai egymásra épülő, egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

Rendszerünk a fejlődés, a nevelés lehetőségét, a tevékenységek sokféleségét foglalja magában.

A gyermek olyan, mint a fécsetete, aki gyökereivel kapaszkodik a földbe.

A gyermek nevelésének legfontosabb színtere a család. Fejlődése harmonikus és szerves növekedés, akárcsak a fécsetetéé. A nevelés feladata ennek a növekedésnek a gondozása.

A nevelési folyamat alapja az érés, a gyermeki személyiség belső hajtóerejének tisztelete. Nevelőmunkánk során ezt kell figyelni, hagyni, megnyilatkozni, kibontakozni és a tapasztalatokon alapuló ismereteken, tevékenységeken keresztül tudatosan formálni, fejleszteni.

Fejlesztőmunkánk során fő cél az örömszerzés, az együttes játék, a munka, az értékek őrzése, ismeretek bővítése, magyarságtudat formálása.

5. 1. Néphagyományőrzés nevelésünk folyamatában

" A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt, mert a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és gyermekdalokat, mint az anyanyelvét és amikor a gyermek dallamokat énekel vagy komponál, játékos dallamalkotása a magyar nyelvi, illetve zenei sajátosságoknak felel meg. Másrészt, mert a néphagyomány a zenét a szöveg és dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermek elé.

(Forray Katalin)

Valljuk, hogy egy nép jövőjének szempontjából nélkülözhetetlen múltjának ismerete és ebbe beletartoznak a néphagyományok és népszokások is. Fontosnak tartjuk, hogy mindent megtegyünk azért, hogy az általunk nevelt gyermekek minél többet tudjanak népünk értékeiből, megismerve, megszeretve ezáltal a magyar nép gazdag hagyományvilágát. Tervezőmunkánkban az évszakok váltakozásához kapcsoltuk a jeles napokat, népszokásokat és mindazokat a tevékenységeket, melyek erősítik a szokásokat, hagyományokat, őrzik kulturális értékeinket.

A néphagyományok és szokások őrzése szoros kapcsolatban áll a gyermekek nevelésével. Kiváló módszernek tartjuk a gyermekek személyiségének fejlesztésére, valamint a gyermek és a világ kapcsolatának elmélyítésére. Alapelvként kezeljük, hogy már kisgyermekkorban szükséges a magyarságtudat alakítása erősítése. Munkánkat nem kampánynak, hanem folyamatos tevékenységeknek tekintjük, amely minden korosztály számára megadja az alapokat a néphagyomány továbbviteléhez. Ezt a munkát a szülőkkel való szoros együttműködésben valósítjuk meg.

A népi kultúra minden területe értékhordozó, megőrzése és átadása közös feladat, amiben az intézményi nevelésnek nélkülözhetetlen szerepe van.

A néphagyományőrzés célja:

A világ megismerése, a népi kultúra maradandó értékeinek átadása, azok őrzés, éltetése, a magyarságtudat formálása.

Hagyományőrző nevelésünk feladata:

Az óvodai nevelésünk feladatának tartjuk, hogy a gyermek - főleg játéktevékenységeken keresztül- alapvető tájékozódási elemeket sajátítsanak el, amelyek segítik őket a világ, a környezet, az adott helyzet megismerésében, a problémás feladatok megoldásában.

Feladataink:

- A népszokások eredetének pontos ismerete.
- A világ megismertetése a népi kultúra maradandó értékeivel.
- Tapasztalatszerzéshez, ismeretnyújtáshoz, a természet adta sokféle anyag lehetőségeinek felhasználása.
- A népi kismesterségekkel való ismerkedés, azok tudatos, hiteles átadása.
- Az alkotás örömeinek megéreztetése.
- A jeles napokhoz, ünnepekhez fűződő népszokások, mondókák gyűjtése, a gyermekek életkori sajátosságát figyelembe véve.
- A magyar zenei anyanyelv elsajátítása a népdalokon keresztül, zenehallgatás és tevékenységen keresztül valósuljon meg.
- Idegen (népies) szavak használata, alkalmazása, magyarázata a nevelés folyamatában.
- Hiteles zenei hagyományápolás.
- Kézügyesség fejlesztése a népi kismesterségek alkalmazásával.
- A népzene iránti fokozott érdeklődés felkeltése.
- Az évkör ünnepeivel összefüggő hagyományos játékok megismertetése.
- Mozgáskészség, ügyesség, kitartás, akarat fejlesztése népi versenyjátékokkal.
- Az ünnepek jelentőségének kiemelése, megéreztetése a rákészülés megszervezése.
- Névnapi, születésnapok hagyománnyá alakítása.
- Régiségek gyűjtése a családdal közösen.
- Eredeti népszokásokat idéző tárgyak gyűjtése.
- Kirándulások szervezése, falu és a vidéki élettel való ismerkedés.
- Fővárosunk értékeinek tudatos megismertetése, felfedeztetése.
- Józsefváros hagyományaihoz kapcsolódó tevékenységek, részvételek megszervezése (József Napok, Közoktatási Napok, Pedagógusnap, Ünnepek).

Gyermeki tevékenységek:

Játékidőben számtalan lehetőség nyílik ismeretek nyújtására, elsajátítására. A gyermekek a vizuális tevékenységeken keresztül ismerkednek az ősi népi technikákkal, alkotásokkal. Szívesen vállalkoznak az eszköz adta lehetőségek kihasználására.

A népi ruházattal, öltözködéssel kapcsolatos érdeklődésüket felkelti és erősíti az eredeti népi ruhákkal való ismerkedés lehetőségének megteremtése.

A népi játékok kedvelt tevékenységeik közé tartoznak.

A fiúk verseny és küzdő játékokat játszanak, a lányok a dalos népi játékokon keresztül őrzik a kulturális értékeket.

Az udvar jó lehetőséget kínál a környezet megszerettetésére, óvására, a népi időjósok nyomán követésére. Tapasztalatszerzés, a környezetalakítás, a szépség megláttatása közben fejlődik a gyermekek vizuális látásmódja. "Kiskézműves" mesterségek tevékenységei az egész nap folyamán biztosítják számukra az alkotás, az önmegvalósítás, a technikák elsajátításának lehetőségét.

Ezek biztosítják az alapot az ősi népi kultúra megismertetésére és meghatározói későbbi életüknek is. Tevékenységeken keresztül erősödik érzelmi kötődésük, a felnőttek iránti tiszteletük.

Mindennapok tevékenységében jól beleilleszthető a játékeszközök készítése. A népszokásokhoz fűzött, óvónő által elmesélt történetek hatást gyakorolnak erkölcsi ítéleteik alakulására, magatartáskultúrájukra, viselkedésmódjukra.

A népszokások éves tervezése:

A népszokásokat egy nevelési évre tervezzük. Az éves terv a havi, majd a heti pedagógiai terv során kerül konkrét lebontásra, melynél figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségét, valamint aktuális élményeit.

A tervezésnél az alábbi sajátos elveket érvényesítjük:

- Az aktualitás elvét, mely a jeles napokat, ünnepeket, ünnepköröket, valamint a természet és az időjárás változásait veszi figyelembe.
- A komplexitás elvének alkalmazása a népszokások sajátos tartalmából következik (szokáscselekmények, dalok, népi játékok, zenei hangszerek használatának megtervezése.)
- A fokozatosság elvét az énekes, mondókás, dramatikus játékok, valamint a gyermekdalok, gyermekversek, mondókák tervezésénél érvényesítjük.

Módszertani alapelveink

"A népszokás egyszerre illemtan, erkölcsi kódex, közösségi viselkedésmód, költészet, művészet, mítosz és mágia.

/Dömötör Tekla/

- A népi kultúra tárgyai, a népköltészeti alkotások, szerves részét képezik a zenei, irodalmi és vizuális nevelésnek. Az ünnepek érzelmi nevelésen keresztül emelkedjenek ki a mindennapokból
- Legfontosabb módszerek legyenek: a bemutatás, szemléltetés, dramatikus játék, ellenőrzés, hibajavítás
- A néphagyomány elemeinek mértéktartó megjelenítése kiemelt feladat! Játékosság, aktivitás, motiváció, életszerűség, hitelesség, elvének alkalmazása.
- A szülőkkel való együttműködést szolgálják a közös délutánok, közös ünnepek
- Csak a hiteles átadás szolgálja az értékek őrzését.
- Az óvoda az élmények és tettek színtere legyen
- Tevékenységekben lehet nevelni.
- A gyermekek a mindennapi tapasztalataik során tanulják meg a közösség szabályait és magatartásformáit, az élethelyzetekben szükséges humanizált viselkedés szokásait.
- Óvakodni kell a túlzásoktól.

A ház összedől jó alapok nélkül, a fát kidönti a szél, ha nem erős a gyökere. MI ALAPOZUNK!!!

A hagyományőrző munka személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium:

A néphagyományőrzés gazdag eszközrendszerével az érzelmeken keresztül ható neveléssel a tevékenységek folyamán a gyermek felfedezi a világot, annak alakíthatóságát. Megismeri a múltat, a régi világ életét, értékeit, szépségét, nehézségeit, kultúráját. Különbséget tesz múlt és jelen között. Megtanulja tisztelni és őrizni az értékeket, erősödik a szülők iránti tisztelete, szeretete. Alapozódik benne a kultúra a környezet, a haza iránti tisztelete.

5.2. JÁTÉK - Szabad Játék

"A játék a gyermek elemi joga is. Életérzése akkor kiegyensúlyozott, ha alapvető jogai - köztük a játékhoz való joga is biztosítottak"

A játék a gyermeki személyiség- és képességfejlesztés legfontosabb eszköze, a gyermeki fejlődés legfontosabb területe. Alapfeltétele az élmény, melyet a környezeti hatások jelentősen befolyásolnak.

A játék nem játék!

Tétje, etikája van. A játékot nem lehet játszani, könnyedén venni. Komolyan kell venni, mint az életünket.

A játék mindig valamilyen mozgás, manuális és intellektuális tevékenység ötvözete, melyet motiválhat a felfedezés, a kíváncsiság, a művelet öröme.

A gyermek játék közben ismerkedik a világgal, kíváncsisága belső indíttatású. Játék közben erősödnek kapcsolataik, formálódik szemléletük. Megismeri a világ törvényszerűségeit. Játékban a gyermek kíváncsága, óhaja, vágya jelenik meg. Formálódik közösségi szemlélete. Játékát áthatja a közösség érzése.

A játéktevékenységek szervezésénél meghatározó szerepük van a régi népi játékoknak, a hagyományoknak, a hagyományőrző tevékenységeknek, játékeszközöknek.

A játék komplex tevékenység, mely megalapozza a munkát és a tanulást.

A játék célja örömszerzés, a gyermek szabad képzettársításának kibontakoztatása!

Feladataink:

- A nyugodt, biztonságérzetet keltő légkör megteremtése.
- A szeretetteljes légkör, toleráns óvodapedagógusi minta biztosítása, melynek kapcsán az **óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.**
- **Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.**
- A hely és idő megteremtése a különféle játéktevékenységekhez, gyakorló játékokhoz.
- szimbolikus szerepjátékhoz, konstruáló játékokhoz.
- Az önálló játékszervezés lehetőségének biztosítása.
- Az együttjátászás igényének felébresztése.

- A gyermekek eltérő mozgásigényének figyelembe vétele
- A fantáziafejlesztéshez megfelelő játékeszközök biztosítása.
- A természetes anyagok, (kövek, nád, csuhé stb.) biztosítása.
- A játékidő folyamatosága többféle lehetőséget kínáljon.
- Dramatikus játékeszközökkel ösztönzés a kreatív játéokra.
- Az ősi népi játékeszközök bemutatása, a játékeszközök elkészítéséhez a feltételek megteremtése.
- Az énekes táncos-játékokhoz (szembekötősdí, gyűrűs, leánykérő, szórakoztató, vásáros játékokhoz) a kedv felkeltése.
- A mozgásos és küzdő játékok beiktatásával a fiúk játékanak alakítása, fejlesztése.
- A szabadidő hasznos eltöltésére bábozás beiktatása, élménynyújtás.
- Közös játékok, melyben megjelennek a szabályok, a szokásalakítások.
- A gyermek beszédképességének fejlesztése.
- A gyermek életkori sajátosságainak figyelembevétele.

Gyermeki tevékenységek

A **3-4 éves gyerekek** tevékenységét a gyakorlójáték és a szerepjátékból kiemelt művelet jellemzi. Gyakorlójáték során ismerkednek a különféle eszközök, anyagok tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával. Lényege valamilyen újszerű cselekvés gyakorlása. Hangokat, szótagokat, szavakat ismételnék, halandzsza szöveg megjelenése. A mozgások azáltal válnak játékká, hogy az általuk felállított szabályokat tartalmazzák.

Hagyományos szerepjáték elemei kedvet ébresztenek magára a szerepjátéokra. Fejlesztik a gyermek pszichikus funkcióját, alakítják esztétikai képzetüket. Játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik.

4-5 éves korban kialakul a gyermekekben az "együtt"- játszás igénye. Mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit. Képesek a cselekvések összehangolására. Szerepvállalásuk megfelel a jellemző emberi kapcsolatoknak.

5-7-8 éves gyermekek összeszokott csoportokban játszanak. Szívesen vállalják a több napon keresztül tartó játékot is. A játékszabadság nélkülözhetetlen elemei a szabályok. Ha szokássá váltak, megteremtik a tevékenység nyugalmát, békéjét.

A szimbolikus szerepjátékban tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és ezekhez fűződő érzelmi élményeiket jelenítik meg.

Vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Tudnak alkalmazkodni. Játékukban megjelennek a felnőttek különféle kapcsolatai. A játszócsoportokat a szoros kapcsolattartás jellemzi.

A népi kismesterségek (szövés, fonás, nemezés, domborítás, bőrzés, agyagozás, a természetes anyagok sokfélesége) számtalan érdekes változatos tevékenységet rejtenek magukba.

Az udvari játékok zömmel a nagymozgásokat elégítik ki, de megfelelő helybiztosítással megteremthető a nyugodt, kreatív játék is.

A konstrukciós játékok keretén belüli barkácsolás lehetőséget teremt az önkifejezésre, "ezt én csináltam" alkotás örömére. A gyerekek szívesen dramatizálnak megfelelő eszköz kíséretében.

A 3-4 éves gyerekek az egyszerű szabályok megértésére képesek. A 4-5 évesek már képesek egyéni kívánságaikat is egyeztetni társaikkal a cél elérése érdekében. A 5-6-7-8 évesek szabályjátéka szellemi erőfeszítést kíván.

Játék közben fejlődik a gyermekek szellemi aktivitása, beszédképessége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége

Irányított játék

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak

Cél: játékon keresztül az érzékelés, emlékezet, figyelem gondolkodás, képzelet fejlesztése.

Módszertani alapelvek:

- Játéktevékenységben együtt kell élni és tevékenykedni a gyermekekkel, tevékenységgel lehet nevelni.
- A megfelelő légkör kialakítása óvónői feladat, melyben a gyermek vágyik önmaga kifejezésére.
- A korai élmények meghatározói a későbbi viselkedésnek.
- Időt kell adni a folyamatokban történő fejlődésnek.
- A játék kiválasztásoknál igazodni kell az életkori sajátosságokhoz.

- Az együttműködő szeretetteljes kapcsolat meghatározó a játék folyamatossága szempontjából.
- Az óvónő irányítása legyen játékot követő.
- A mesesarok megteremtése kiemelt jelentőségű a dramatizálás, a bábozás, az "átváltozások" szempontjából.
- A tárgykészítő népi játékok helyének megteremtése kiemelt feladat.
- Saját értékek felfedeztetése a tevékenységek folyamatában.
- A szocializációs zavarral küzdő gyermekek megnyerése, ösztönzése a közös játékokra kiemelt feladat.
- A játék szabadságának biztosítása, tiszteletben tartása, a gyermekek által létre hozott szabályokkal együtt.
- Szociális kreativitás fejlesztése (együttműködés, másság elfogadása, nyitottság a másik iránt, társas kapcsolatok.)

A játék személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium.

- Tartalmas, örömteli tevékenység.
- A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik.
- Fejlődik kommunikációs képessége, szabálytanulási készsége, társakhoz való viszonya.
- A nehézségek leküzdésével alakul intellektuális tevékenysége.
- Szituációs helyzetek teremtésével fejlődik képzeletük, fantáziájuk.
- Szabad, önkifejező mozgással alakul térérzékelésük.
- Megtanulja érzelmeinek kezelését.
- A siker kitartásra ösztönzi.
- A közös játék az összetartozás érzését erősíti.

Feltételek megteremtése: tartalmi, tárgyi, személyi. Gyerekek kipróbálhatják képességeiket, alakíthatják az ismeretanyagot érdeklődésük szerint, elmélyedhetnek az őket érdeklő témákban

5. 3. Munka jellegű tevékenység

A gyermekek a munkát általában könnyedén örömmel végzik. A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, mely komplex személyiségfejlesztésük részét képezi. A munka célra irányuló, többnyire külső irányítással folyó tevékenység. A gyermek utánzási vágyából fakad a felnőtt cselekvések játékba való utánzása. A munka folyamatában a gyermekek megfigyeléseket, tapasztalatokat szereznek társadalmi környezetükről. Munkavégzés közben formálódik munkához való viszonyuk. Elengedhetetlenül szükséges a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

A munka jellegű tevékenységeken keresztül olyan tulajdonságokat, készségeket fejlesztünk, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, feladattudatát, kötelességteljesítését, monotónia tűrését.

A munka jellegű tevékenység célja:

- Jártasságok, készségek kialakítása, melyek a társas együttélés alappillérei.
- A hagyományörző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységek megszerettetése.
- A munka becsületére nevelés.

Feladataink:

- A gyermek önkéntességének, nyitottságának, megismerési vágyának, aktivitásának felhasználása a célok megvalósítása érdekében.
- Az önállóság, az öntevékenység lehetőségének megteremtése.
- A gyermek tényleges aktivitásnak, a munka állandóságának, folyamatosságának biztosítása.
- A feladat meghatározások az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A munka reális értékelése.
- A környezet tárgyaira, épségére, tisztaságára, szépségére nevelés, óvó, gondoskodó, védő, szerető szemlélet kialakítás
- Megfelelő munkaeszközök biztosítása.
- A gyermek önállóságra törekvésének figyelemmel kísérése.
- Régi és még ma is használatos munkaeszközökkel való ismerkedés.(Skanzen, falusi világ)

Gyermeki tevékenységek

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki.

Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Tartalmazza az önkiszolgálást, az alkalmasszerűen végzett feladatokat, a napi munkát, a környezet, a növény és állatgondozást. Nagyon fontos az óvodapedagógus bemutatása az eszközök használatához, a munkafázisok sorrendiségének megismertetéséhez. A munka értékelésének buzdítónak, megerősítőnek kell lenni, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a munkához.

*Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás - öltözködés, testápolás, étkezés, környezet gondozás (lásd az **egészséges életmód fejezetben**).*

3-4 éves gyermekek részt vesznek a növények, állatok etetésében (teknős, halak). Kerti munkában segítik a növények locsolását, falevelek összegyűjtését. Az alkalmasszerű munkában minden kisgyerek részt vesz, ezáltal alakítják környezetüket.

A naposi munkaközösségi megbízatás, feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel. A naposságot 4 éves kortól önként vállalják a gyerekek. Feladataikat növekvő önállósággal oldják meg.

Az **5-7-8 éves** gyerekek önállóan végzik a naposi feladatokat. Ízlésesen terítenek, szokásrendnek megfelelően rendet tesznek. Aktívan bekapcsolódnak a közös sütési munkálatokba, édességek, gyümölcssaláták készítésébe. Rendszeres segítői a kicsiknek. A természeti környezet tevékeny megismerése, széleskörű munkajellegű tevékenységet feltételez. A növények és kisállatok gondozása közben átéli, megfigyeli a változásokat.

Évszaknak megfelelően végeznek feladatokat. (csíráztatás, rügyeztetés, élősarok gondozása, hóseprés, stb.)

Az udvari munka során ismerkednek a munka társadalmi értékeivel, melynek kapcsán lehetőségük nyílik a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására is.

A munkának jelentős szerepe van a környezet alakításában, rendezésében, esztétikus rendjének létrehozásában.

A munka hozzájárul az értelmi képességek fejlesztéséhez azáltal, hogy megalapozódik a munka iránti tisztelet, az eredmény megbecsülése, pontossága.

A gyermeki munka személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium:

Az önkiszolgálás során begyakorolt fogások, készségek alkalmassá teszik a gyermekeket munkajellegű tevékenységek végzésére. Az együttműködés során erősödik közösségi érzésük, megtalálják helyüket a csoportban, a közösség hasznos tagjává válnak. Óvják, védik a környezetükben lévő növényeket, állatokat. Alakul a másról való gondoskodás igénye. A környezetében lévő felnőttek munkája mintául szolgál, amely meghatározója későbbi munkához való viszonyuknak is.

5.4. Tanulás.

"A tanulás a megismerés szükséglete, mint kíváncsiság a kulturális igények forrása. Táplálni kell, mert az a természete, hogy szellemi táplálék és társas ösztönzés nélkül elsorvad. A kicsinyek tanulási kedve olyan, mint egy malom, amely állandóan zakatol - a felnőtt dolga, hogy amikor szükséges őrlni valót dobjon bele.

Az őrlni való az a viselkedési minta és műveltségi anyag amit a felnőtt, vagy a nagyobb gyerek a játékba belevisz."

/Zilahy Józsefné/

Nevelésünk szellemiségéből fakadóan a tanulás a játékos tevékenységek folyamatában valósul meg, melynek során a gyerekek egyéni képességeiknek megfelelően fejlődnek.

Az óvónő feladata a képességek alakulásának követése, segítése, fejlesztése. Kiemelkedő szerepe van a cselekvéseken alapuló tapasztalatszerzéseknek, melynek folyamán a gyerek játékosan, mozgásigényét kielégítve utánzási vágyától hajtva tanul. Érdeklődéssel fordul az őt körülvevő világ felé, megismerő tevékenységét a hozzá érzelmileg közel álló felnőtt elfogadó, megerősítő viselkedése befolyásolja.

A gyermeki tanulás óvodai életünk tevékenység rendszerében valósul meg, a hagyományörzés, a szülői együttműködés segítségével.

A tanulás célja és feladata:

Alapozás, ismeretek készségek, jártasságok kialakítása, képességek fejlesztése tevékenységeken keresztül.

Feladataink:

- Elfogadó, szeretetteljes, ingerdús légkör megteremtése, melyben biztosított az önkéntelen tanulás lehetősége.
- A gyermek sikerélményhez juttatása.
- Pozitív példaadással viselkedésalakítás.
- Játékos tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése.
- Tudatos, célszerű tervezés, szervezés, a családokkal való együttműködés a gyermek harmonikus fejlődése érdekében.

A tanulás személyiségfejlesztő hatása –sikerkritérium:

Óvodáskor végére gyermekeink testi és szellemi fejlettsége megfelel az iskolaérettség kritériumainak. A tevékenységek során szerzett ismereteik megfelelő alapot szolgáltatnak a zavartalan iskolakezdéshez.

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől rugalmasan változnak.

5. 4. 1. Óvodánk heti rendje- Csoportonként változó**Hétfő:**

Külső világ tevékeny megismerése - játék , vizuális technikák, a csoport életével kapcsolatos munkafolyamatok, közös élmények napja

Kedd:

Mozgásos –Egészség nap ,Játék ,vizuális technikák, mese, vers, , játékos ének-zene, tanulási lánc

Testnevelés a Vajda Péter Ének-Zenei Általános és Sportiskolában

Szerda:

Rajzolás festés mintázás kézimunka,Játék, mese, vers, **ének,zene,énekes játék,tánc**

Csütörtök:

Verselés ,mesélés dramatizálás, mozgásfejlesztés, csoport hagyományok, jeles napok ápolása.

Beszédfejlesztés anyanyelvi játékokkal

Péntek:

Külső világ tevékeny megismerése- /matematikai tartalmú tapasztalatszerzések /

Ének,zene,énekes játék gyermektánc zenés tartásjavító torna

5. 4. 2. Óvodánk napirendje

06^h-tól -07^h-ig Gyülekezés az ügyeletes csoportban- szabad játék

07^h-tól-12^h -ig

- Szabad játék
- munka jellegű tevékenységek
- irányított játék: verselés, mesélés, rajzolás, mintázás, festés, kézimunkázás, mozgás, külső világ megismerése, környezetünk téri, formai, mennyiségi összefüggései, ének, zene, énekes játék, tánc, tapasztalatszerző séták

Választható / felajánlott v. kötelező tevékenységek .

- Mozgás.
- Játék a szabadban.

12^h -15^h-ig

- egészségügyi teendők végzése
- pihenés
- mozgás
- uzsonna
- munka jellegű tevékenységek

Időjárástól függően:

- szabad játék udvaron vagy a csoportban
- szülő által választható fakultatív programok

16.30^h-17.30^h-ig

- összevont csoportok
- szabad játék

A gyermek alaptevékenysége a játék, mely a teljes óvodai életet áthatja. Az óvodai nevelés a nevelőtestület által jóváhagyott pedagógiai program alapján valósul meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől rugalmasan változnak.

5. 4. 3. A szervezett tanulás formái óvodánkban

1. Kötelező: mozgás, mozgásos játékok

2. Közvetve kötelező: mesélés, verselés, dramatizálás

külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatszerzések

3. Kötetlen: vizuális tevékenységek, ének, zene, énekes játékok, tánc

5. 4.4. A szervezett tanulás munkaformái

1. Frontális

- Mozgás
- Mese, vers
- A külső világ tevékeny megismerése
- Matematikai tartalmú tapasztalatszerzések
- Ének zene, énekes játékok, tánc

2. Mikrocsoportos

- Mese, vers
- Külső világ tevékeny megismerése
- Matematikai tartalmú tapasztalatszerzések
- Vizuális technikák, rajzolás, mintázás, kézi munka
- Ének zene, énekes játékok, tánc

3. Egyéni-részképességek fejlesztése egyéni fejlettség szerint differenciáltan az egész napos nevelőmunka folyamán.

5. 5. Az esztétikai nevelés

Az óvodáskorú gyermekek érzékeikkel, érzelmeikkel veszik birtokukba a világot, közvetlen környezetüket. Képzeletükben minden szép és minden jó, ami érzelmeiket pozitívan megérinti. Mivel környezetüket és kapcsolataikat nem ők választják, ízlésük formálásában, esztétikai élményforrásaikban teljesen kiszolgáltatottak. Az óvónő felelősséggel szervezi e

tekintetben is a gyermek környezetét és keresi azokat a nevelés eljárási rendszereket, amelyek élménybe ágyazott gazdag tevékenységformákat kínálnak a gyerekek célirányos fejlesztéséhez.

Programunkban az esztétikai nevelés tevékenység körében az alábbi területeket határoztuk meg:

- **Mesélés, verselés, dramatizálás.**
- **Ének, zene, énekes játék, tánc.**
- **Rajzolás, mintázás, kézimunka,**
- **Környezet esztétikája.**

Esztétikai nevelésünk az óvónői mintán túl a gyermekek spontán eredeti beszédére, ének, mozgás, képi kifejezés hajlamaira épít. Népi kultúránkban az ember harmonikus környezetet teremtett maga körül. A mai napig formálja a természetnek, az őt körülvevő tárgyaknak. A ránk maradó tárgyi értékek esztétikai tartalomban gazdagok. Tárgy és szellemi népművészetünk egyaránt meghatározója nevelésünknek. A népi kultúrában az esztétikum iránti vágy a népművészetben fejeződik ki.

A népi tárgyi világunkat mértéktartás, ízlés és harmónia jellemzi.

A népművészet egyes területei áthatják a gyermeki tevékenységeket felfedeztetve velük a szépséget, a mértéktartást, az ízlést és a harmóniát. Az óvodában a népköltészet körébe soroljuk a mondókákat, rigmusokat, találós kérdéseket stb.

A népi díszítő művészet, fonás, szövés, agyagkerámiák tevékenységeken keresztül formálják gyermekeink ízlésvilágát. A népzene, a népi játékok az ember és a természet, az ember és a közösség viszonyáról őriznek olyan értékeket, ismereteket melyek az emberré válás kellékei.

Esztétikai nevelésünk célja:

- A szép iránti fogékonyság alapozása és fejlesztése, az átéléshez szükséges képességek fejlesztése, tapasztalat és élménynyújtás
- A szépség felfedeztetése a harmónia megéreztetése.

Esztétikai nevelésünk feladatai:

- Esztétikailag megfelelő környezet kialakítása.
- Gyönyörködtetés, rácsodálkozás alkalmainak megteremtése.

- Anyagok, eszközök biztosítása melyek elősegítik az esztétikai élmények alakulását.
- Esztétikai élménynyújtásra törekvés, bábozás segítségével. Megfelelő érzelmi légkör megteremtése az irodalmi mű befogadásához.
- Életkori sajátosságok figyelembe vétele az anyag kiválasztásoknál.

Gyermeki tevékenységek:

Az esztétikai nevelés egyik leghatékonyabb eszköze, legbiztosabb támasza a népművészet, mely mindenkor a közösség gondolat és érzés világát tükrözte, melynek nemes formáit századok csiszolták.

Mindannyiunkban él a kíváncsiság, hogyan éltek elődeink. A kisgyermek is szívesen nézegeti régi korok tárgyi emlékeit, hogyan éltek, öltöztek régen az emberek, milyen szobákban laktak, mivel játszottak régen a gyerekek.

Népi kultúránkat ápolni, szívvel és szeretettel megőrizni az elődeinktől ránk maradt emlékeket, mindannyiunk kötelessége!

Az esztétikai nevelés személyiségfejlesztő hatása:

Az esztétikai nevelés az egész személyiségfejlesztésének meghatározója. Az esztétikai nevelés hatására fejlődik szépérzékük, alkotás utáni vágyuk, értékítéletük.

5. 5. 1. Mesélés verselés, dramatizálás

"Szerintem gyermekvers az, ami közvetlenül, szavakkal nem oktat, hanem olyan hangulatot, dallamot, élet-vagy természet darabkát próbál adni, ami a gyermek- és a felnőtt-lelkét gazdagabbá, finomabbá teszi."

/Weöres Sándor/

A gyermekeket születésük pillanatától irodalmi környezet veszi körül. A hagyományokat legerősebben és legtovább a paraszti közösségek őrizték meg és ezzel a népi kultúra

értékhordozóivá váltak. A népköltészet alkotásai a nép körében keletkeztek, szájról-szájra terjedtek. Így keletkeztek a népmesék, mondókák, hiedelmek, találós kérdések melyeket az óvodában szeretettel alkalmazunk. A mondókák (különösen nagy szerepük van a beszoktatás időszakában) megőrizték az emberiség legősibb megnyilatkozási formáit, ritmust, dallamot, mozdulatokat és a cselekvések a megújulások a rögtönzés lehetőségeit. A gyermekek érzelmein át épülnek ízlésvilágukba, alapozzák kulturális anyanyelvüket.

Irodalmi nevelésünk célja:

Örömszerzés, az érzelmi, értelmi és nyelvi struktúrák erősítése. Az anyanyelvi beszéd és képteremtés erősítése. Élménynyújtás, erkölcsi magatartás formálása.

Irodalmi nevelésünk feladata:

Élmények nyújtásával az érdeklődés felkeltése a könyvek, a versek a mesék iránti. Műveltség alapozása.

Feladataink:

- Érzelmek, meghittség, játék, multság, ismeretek nyújtása.
- Az ismeretek és kifejezések lehetőségének biztosítása.
- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi anyag tudatos kiválasztása.
- A meséhez szükséges békés, nyugodt környezet megteremtése (tér, idő, hely).
- Bábozásra, dramatizálásra ösztönzés a feltételek megteremtésével.
- A gyermekek emlékezetének verbális fejlesztése.
- Régies szavak használatával a gyermek aktív és passzív szókincsének alakítása.
- A komplex esztétikai nevelés megvalósítása (mese kiegészítése egyéni kreatív képzelet szerint irodalmi nevelés és vizuális nevelés kapcsolatában).
- Szokásköltészet, alkotások gyűjtése versismétléshez, mesékhez, emlékeztető repertoár készítése.
- Szülők ösztönzése az élő mesélésre.
- A "mintha" élmény és helyzet biztosítása.
- „Színészi" előadás a mesélés folyamán.
- Vizuális fantázia erősítése.
- Erkölcsi ítéletalkotás formálása.
- A mindennapos mesélés helyének kialakítása, kötetlen formában történő szervezése.

Gyermeki tevékenységek:

Gyermekeink számára, különösen a beszoktatás időszakában nagyon sokat jelentenek a rövid ritmikusan csengő mondókák. Ezek segítséget nyújtanak mozgás koordinációjuk, egyensúly és tér érzékelésük, érzékszerveik megismeréséhez. A mondókák alkalomhoz kötődnek. A gyermekek szívesen alkalmazzák azokat a mondókákat, melyek testi kontaktust igényelnek az óvónőtől. Játékuk során intim kapcsolat alakul ki felnőtt és gyermekek között. (felnöttek játékaik kicsikkel, természetl társadalmi környezettel kapcsolatos mondókák).

A kiolvasókat a szereplők kiválasztásánál alkalmazzák. A mesemondás közben képzeletükben a mesevilágába költöznek. Igénylik, szeretik a meséket. A kisebbek kedvelt mesekönyvei a leporellók, kedvenc meséik az állatmesék. Szívesen nézegetnek mesekönyvet, áhítattal figyelik a bábozást.

A nagyobbak igénylik a hosszabb lélegzetvételű meséket. Kedvenc területük a mesesarok, ahol bábok, mesekönyvek, jelmezek biztosítják a kreatív fantáziafejlésüket.

Napi tevékenységeikben alkalmazzák a meseszavakat. A népmesék kedvenc meséik közé tartoznak, szívesen vállalkoznak a dramatizálására.

Módszertani alapelveink:

- Hagyományörző irodalmi nevelésünknek nagy szerepe van az ünnepekre való felkészítésben a mesék, versek elbeszélések dramatikus népszokások megfelelő kiválasztásában
- Tér, hely, idő, oldott légkör biztosítása a meséléshez elengedhetetlenül fontos.
- Igényesség a vers és mese kiválasztásnál.
- A természethez való pozitív érzelmi kötődés erősítése a meséken keresztül.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges intimitás biztosítása.
- Vizuális fantázia fejlesztése a mesélés során.
- Nevelés a művészettel.

Irodalmi nevelésünk személyiségfejlesztő hatása – sikerkritérium:

A gyermekeknél megjelenik és fejlődik az érdeklődés, az értő figyelem. A mese hatására szókincsük bővül. Különbséget tesznek mese és valóság, jó és rossz között. A mese bátorságra, önállóságra, megértésre, küzdelemre neveli őket. A többszöri ismétlés hatására képesek a mese dramatizálására is. A pozitív érzelmek mellett (öröm, boldogság) átélnek a

negatív érzéseket is. Konfliktusaikban szívesen alkalmazzák a népmesei mintákat. A népmesék cselekménye formálja erkölcsi érzéküket ítélő képességüket.

5. 5. 2 Ének-zene, énekes játék, tánc

"Nem lehet egészen boldog ember, akinek nem öröm a zene. Erre az örömrre azonban tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut odáig. Az óvodával, annak zenéjével foglalkozni nem mellékes kérdés, hanem országépítés"

/Kodály Zoltán/

A kisgyermek a világot érzelmein keresztül ismeri meg legjobban. A muzsika a közvetlen emocionális élmény erejével érzékelteti a valóságot. A mondókák, a népi játékok hozzátartoznak mindennapjainkhoz. A dal, az ének-zene örömrnk-bánatunk kifejezésére is alkalmas. A bölcső ringatásával együtt járt a dúdolás, éneklés

A ránk maradt hagyományok ékesen bizonyítják, hogy a régmúlt időkben is minden alkalomnak meg volt a dal és szokás rendszere. A zene, a mozgás, az énekes játék lételeme a gyermeknek.

"Aki óvodás korban megízleli a közös játék és dal boldogságát, megőrzi ezt a kedvet a későbbiekben is, és nem zárkózik el attól, ami népi és nemzeti, e szavak legnemesebb értelmében."

/Kodály Zoltán/

Zenei nevelésünk célja és feladata:

A közös játékkal, a közös éneklés örömeinek megéreztetése. A gyermek zenei hallásának, ritmus érzékének, zenei emlékezetének fejlesztése, a harmonikus mozgás, a mozgáskultúra fejlesztése a gyermekek zenei anyanyelvének megalapozása.

Feladataink:

- Zenei képességek, ritmusérzék, zenei emlékezet, zenei alkotókedv felkeltése, kialakítása.
- Hely, idő, eszköz biztosításával, körjátékok kezdeményezésére,

- Hangszeres játékokkal való gyakorlás lehetőségének megteremtése.
- Igényesség a zenei előadás folyamán.
- Jellegzetes cigány hangszerekkel való ismerkedés. (kanalak, kanna, csörgődob)
- Népzenevel való ismerkedés, hagyományok alakítása.
- A gyermekek megismertetése népi és műdalokkal, más népek zenéjével.
- Mozgáskultúra fejlesztése, esztétikus mozgás alakítása.
- Népi játékokkal önfegyelemre nevelés.
- Érzelmi kötődések erősítése az ünnepi alkalmakra való felkészülés folyamán.
- Zenei ízlésformálás.
- Helyes esztétikus beszédtempó alakítására való késztetés.

Zenei nevelésünk tartalma:

Ének-zenei foglalkozásunkban legfontosabb didaktikai elvként kezeljük a játékosság elvét. A foglalkozások anyaga nagyon sok játékos elemet tartalmaz, melyet az életkori sajátosságok figyelembevételével kell előtérbe helyezni. A dal, a mondóka és az azt kísérő mozgás megerősíti a zenei élményt.

A népi mondókák, játékok, dalok szövege, ritmusa s a hozzátartozó mozgások egysége érzelmeket keltenek, élményt jelentenek.

A gyermek számára maga a ritmus a legnagyobb élmény.

A gyermek zenei fejlődését az énektanítás és a zenehallgatás kölcsönhatásában kell biztosítani. A zenehallgatás anyagánál fontos, hogy hangulatilag és érzelmileg is kapcsolódjon valamilyen élményhez. Az óvodai élet bármely mozzanatában alkalmazható a zenehallgatás. Akikhez az élményszerűség által közelebb tudtuk vinni a zenét, biztos, hogy személyiségükben harmonikusabb emberekké válnak.

"Utóvégre lehet zene nélkül is élni. Sivatagon át is vezet út. De mi, akik azon fáradozunk, hogy minden gyermek kezébe kapja a jó zene kulcsát s vele a rossz zene elleni talizmánt, azt akarjuk, ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réten."

/Kodály Zoltán/

Gyermeki tevékenységek:

A mondókák különösen a kicsik körében kedveltek. (ölbéli simogató, cirógató, tapsoltató, csúfoló, új és tenyérjátékok).

Énekes játékok melynek során a gyermekek éneklését ritmikus mozgás kíséri és a társakkal való együttműködésében valósul meg.

Énekes- mondókás játékok életkori sajátosságok figyelembe vételével történik. Fejlett egyensúlyérzékelt kíván.

Táncmozgások megalapozása. A gyermekek szívesen fogadják a különböző térformákat, játékmozdulatokat. A hangszerekkel való ismerkedés zenei képességfejlesztésüket biztosítja.

A zenehallgatás anyagának kiválasztása az óvónői igényesség és zenei kultúrája függvénye!

Az élőzene a legszebb ajándék a gyermek fülének!

5. 5. 2. 1. Az óvodában játszható népszokások:

A népszokások kiválasztását, az évszakok változásai, a gyermekek életkori sajátosságai, az évente visszatérő naptári ünnepek határozzák meg. Fő célunk a népszokásoknál a játékosság és a népi játékok éltetése.

Népszokásaink:

- Szüreti mulatságok
- Lucázás, (búzavetés, kotyolás, jókívánságok, énekek, ajándékok)
- Pásztorjáték, (karácsonyi népszokás, jó kívánságok a közelgő ünnepekre.
- Farsang (télesúfoló dalok, tréfás mondókák énekelgetése, kiszabábú égetése, télűzés, farsangi multság szülőkkel közösen)
- Komatálzás (népszokásból vett gyermekjáték)
- Pünkösödölés (király és királyné választás, ügyességi játékok gyakorlása)
- Zöldág-járás, tavasz köszöntő.
- Villózés
- Lakodalmas (lánykérő, párválasztó kapus játékok)

Módszertani alapelveink:

- Az óvodapedagógus zenei műveltsége, a zenéhez való viszonya meghatározója a gyermek zenei műveltségi szintjének.

- Tartsa szem előtt, hogy az óvodai ének-zenei nevelés megalapozza a zenei anyanyelv kialakítását, mozgáskultúrájuk fejlődését.
- Használja ki a zene érzelmi hatását a különböző tevékenységekben.
- Az ének-zenei nevelés tudatos, átgondolt tervezett tevékenység, mely megkívánja a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételét.
- Az ünnep ünnepibbé válik a hagyományörző táncos játékokkal, az óvónők felnőtt néptáncával.
- A BLÁTHY BÚCSÚ keretén belül hagyománnyá vált az élő zene, ezt őriznünk kell a későbbiek folyamán is, maradandó élményt nyújt gyermeknek, felnőttnek egyaránt.

5. 5. 2. 2. Zenei hagyományápolásunk kiegészítő programja.

A jeles napokhoz fűződő népszokások

Az őszi szokásai:

- **Szőlőőrzés** - énekes játékok (kereplő, kosár, kalap, bot stb.)
- **Szent Mihály napja** - vásári játék, kikiáltók, énekes játékok, zenehallgatás, (köcsögduda, nádduda, furulya, deszkadob)
- **Szüret az óvodában** - szüretelés, énekes játékok, mondókák, tánc, élőzene.

A tél szokásai - karácsonyi ünnepkör:

- **Ádvent** - készülődés a karácsonyra, a várakozási gyertyák meggyújtása, (ádventi koszorú készítése, csoportszobák és az óvoda hangulati díszítése) zenehallgatás, ajándékok készítése.
- **Szent Miklós napja** - Mikulás látogatása az óvodában, Mikulás dalok, versek, mesék, stb. (triangulum, csengő, ritmusbot, csörgő)
- **LUCA napja december 13.** (kotyolás, alakoskodás, mondókák énekek, elbeszélések, eszközei: lepedők, seprűk, fehérmaszkok, zörgő dobok,)
- **Karácsony december 24-25-26.**
(karácsonyi versek, dalok, köszöntők, Betlehemes játék a felnőttek előadásában, karácsonyi asztal, karácsonyfa díszítése, triangulum, csengő, CD-ről karácsonyi dalok hallgatása)
- **Ősztenő búcsúztatása, az új év köszöntése**
(népi mondókák, dalok, köszöntő énekek, tánc. Jókívánság kártyák készítése)
- **Vízkereszt január 6.** (Karácsonyi ünnepkör zárónapja)

- **Három-király- járás**, zenehallgatás.
- **Farsang** - jelmezes felvonulás, versenyjátékok, a szülőkkel közös mulatozás, farsangi fánk készítése, téltemetés.

Hangszerek: köcsögduda, citera, cintányér, zörgődob

- **Gergely-járas március 12.** - az óvodások látogatása az iskolába, ajándékok készítése, versek, dalok tanulása.

Tavaszi ünnepkör- népszokások.

Húsvéti ünnepkör

Virágvasárnap - kiszehajtás, villőzés,

Zöldág-járas, *tavaszköszöntő énekes játékok, zenehallgatás.*

Eszközök: kiszebáb, zöldágból font kapu.

Húsvét - locsolkodás, tojásfestés, Húsvéti köszöntők, énekek, mondókák, zenehallgatás.

Eszközök: íróka, tojásfesték, barka, húsvétasztal, élő nyuszik, ajándékok.

Pünkösöd- pünkösdi királyválasztás, pünkösödölés, versenyjátékok, mulatozás, *énekes játékok, köszöntők, énekek, zenehallgatás.*

Eszközök: májusbot, virágkoszorú, királykisasszony ruha, király ruha, koronák, zenehallgatás.

A nyár szokásai.

- **Aratás**- énekes játékok, mondókák, dalok, köszöntők

Augusztus 20, az Új Kenyér ünnepe- Szent István napja.

Verseik elbeszélések, szokásénekek, sütemények készítése.

A gyermekek életéhez kapcsolódó szokások:

- **Születésnap** - kívánság szerinti énekek, mondókák köszöntők, gyertyagyújtás, zenehallgatás,
- **Névnap** - Jókívánságok, köszöntők, énekes játékok
- **Anyák napja**- Köszöntők, népi mondókák, őrbeli játékok, körjátékok, zenehallgatás.

Lakodalmas- Énekes játékokból összeállítás.

Zenei nevelésünk személyiségfejlesztő hatása: sikerkritérium:

- Nagy jelentősége van az érzelmi kötődések kialakításában.
- A népi játékokon keresztül erősödik önbizalmuk, vállalkozó kedvük, küzdőszellemük.
- A dalos játékok "a lányos életet, mozgást" jelenítik meg.
- A dramatikus énekes népszokások a felnőttek viselkedését adják tovább.
- A zene belső lüktetése segíti és fejleszti gyermeki mozgás összerendezettségét.
- A zenei nevelés hatással van a gyermek esztétikai fogékonyságára. A gyermek képes az improvizációra.

5. 5. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, tárgykészítő tevékenységek

"Mert össze kellene szednünk nagy fáradtsággal az ország minden részéről a széjjel szórt köveket, hogy azokkal a magunk képére építhessünk"

/Kós Károly/

A gyermekek esztétikai érzésének, ízlésének megfelelő irányba való fejlesztése, tudatos nevelőmunkát kíván mindannyiunktól.

A tárgyi népművészet forma, szín és díszítő világa követendő modell nevelésünk folyamán. A vizuális nevelés tevékenységein belül lehetőségek vannak a régi népi kismesterségekkel való ismerkedésekre, tevékenységbe ágyazva azok gyakorlására.

Vizuális nevelésünk célja és feladatai:

Gyermekeinkben formálódjanak a vizuális alkotáshoz szükséges készségek, képességek. A gyermekek ismerkedjenek meg a régi tárgykészítő tevékenységekkel. Alakuljon kézügyességük, esztétikai igényességük.

"A szépség mindenütt ott van.

Nem rajta múlik, hogy nem tudjuk meglátni"

/Auguste Rodin/

Feladataink:

- Vizuális terület biztosítása egész nap folyamán (hely, eszköz)
- Alapvető mintázási technikák megtanítása, anyagokkal való ismerkedés.
- Ösztönzés az együttes munkára, alkotásra.
- Forma, szín, képzeletfejlesztés.
- Harmónia felfedeztetése, színismeret fejlesztése.
- Szülői tájékoztatás a technikák otthoni alkalmazásáról.
- Agyag biztosítása szobrocskák, kisebb-nagyobb edények elkészítéséhez.
- A gyermekeket vezessük be a népművészet világába.
- Segítsük őket a szép meglátására, felfedezésére.

Gyermeki tevékenységek:

A népművészet, néphagyomány, kézművesség a gyerekek számára az óvodában olyan tevékenységekben jelenik meg, amelyekből erkölcsi, életmódbeli, esztétikai természetű ismeretek sajátíthatók el.

Eddigi tapasztalataink és eredményeink alapján elmondhatjuk, hogy gyermekeink derűs, harmonikus körülmények között fejlődnek, lehetőségük van az önállóságra, az önkifejezésre, személyiségük, tehetségük kibontakoztatására. A tevékenységek folyamán segítjük a vizuális befogadóképességük alakulását, felkeltjük bennük az ajándékozás örömét.

Az óvodában használt és ismert tevékenységek köre, a hagyományörző díszítő művészet technikáival, művészetörző formáival kiszélesedik.

Hagyományörző elemeink közé tartoznak

- A népi kismesterségek technikái,
- Jeles napok jelképkészítő technikái,

A kézimunka folyamán ismerkednek a sodrásokkal, fonásokkal, szövésekkel. Tapasztalatot szereznek a nemezelés technikáiról.

A húsvéti népszokásokhoz kapcsolódóan számos tojásdíszítő technikával ismertetjük meg gyermekeinket (batikolás, írókázás, berzselés, karcolás, tojáspatkolás). A lányok részére színes fonalak biztosítják a varrás, hímzés technikájának megismerését.

A homokkal, porral, sárral való játék megalapozója volt az agyaggal való bánásmód elsajátításának. Megismerték az agyag alakíthatóságát, formázhatóságát és a száradás utáni formatartását. Az így elkészült alkotásokat a saját égető kemencénkben kiégették s ezek az óvoda "mini galériájának" díszei lettek. A népi ősi technikák közül, a fémdomborítással ismerkednek meg.

A bőrrel való munka a nehézség ellenére is sikerélményhez juttatja gyermekeinket. (karkötő, nyaklánc, medál stb.). A gyermekekkel közösen készítjük az ünnepekhez kapcsolódó attributumokat (ádvéti koszorú, mézeskalács).

Módszertani alapelveink:

- Alapkövetelmény a hagyományőrző szemlélet, mely biztosítja az értékek hiteles továbbadását. Együttműködés a családokkal.
- Az ábrázolótevékenység a világ felfedezését, a színek harmóniájával biztosítja.
- Elvként kezelendő: a tevékenység célja nem az alkotás, hanem az örömteli cselekvés.
- Eltérő fejlettségű gyermekek manuális készségének felismerése, fejlesztése.
- Vizuális észlelés, emlékezet, képzelet fejlesztéséhez élmények nyújtása.
- Gyönyörködtetés, befogadó és cselekvő tevékenység egymásba fonódásával, az esztétikum iránti vonzódás kialakítása.
- A különbözőség elfogadása, a cigány és migráns gyermekek kulturális értékeinek őrzése

Vizuális tevékenység személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium:

Multikulturális hagyományokból a magyar népi mesterségek mellett más nemzetek (migráns családok) hagyományaira épülő technikákat (origami stb.) is megismertetünk a gyerekekkel, melyek alkalomtól függetlenül bármikor játszhatóak. A gyermekek tevékenységek folyamán tapasztalatokat, ismereteket szereznek, melyek segítségével átélhetik az önálló alkotás örömeit.

„Ezt én csináltam” örömteli érzés, újabb és újabb alkotásra ösztönzi őket. A természetes anyagok széles kínálata lehetőséget biztosít a finommotoros készségek fejlesztéséhez. A természetes anyagok által közvetlen kapcsolatba kerülnek környezetükkel. Az alapvető képi kifejezőeszközök, ábrázolásmódok, kompozíciók megismertetése, gyakorlása közben a gyermekeket választás elé helyezi. Egymás munkájának értékelésével fejlesztjük értékítéletüket, beszédképességüket, önálló megnyilvánulásukat. (tetszik, nem tetszik, miért?) A magyarságmúltját idéző tárgyi eszközök biztosításával (ruhák, képek, használati eszközök stb.) lehetővé válik a népi motívumokkal és tájjellegű színekkel való ismerkedés. Fantáziájuk csiszolódik a különbözőformák szín, forma, alak megláttatásával is.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezetvédő és természetvédő ember személyiségének kialakítása már óvodáskorban fontos feladat. Az óvodáskori élet meghatározója a gyermek környezethez való viszonyának. Az egészséges gyermek mindenre kíváncsi. Ezt a természetes kíváncsiságot kell kihasználni ismeretei bővítésére. A természet formálása, óvása és védelme mindannyiunk feladata.

A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyermek társas kapcsolata magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége. Nevelésünkben kiemelt feladatunknak tartjuk a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítását. A környezeti nevelés szoros kapcsolatban áll valamennyi nevelési területtel.

Környezeti nevelésünk célja és feladata:

A való világ felfedeztetése, összefüggések megértetése, tapasztalatok ismeretek gyűjtése. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása, melyek meghatározók a természet és ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

Jelenti az élőlények "tiszteletét", szeretetét. Az ember munkája révén létrehozott értékek megőrzését, a kialakított rend óvását, megbecsülését, az ezekkel kapcsolatos szabályok elfogadását, megtartását. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének formálását. Olyan feltételek megteremtését melyek

lehetővé teszik a természet tevékeny megismerését, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítását

Feladataink:

- Közvetlen tapasztalás, megfigyelés lehetőségének megteremtése - Szokások, szokásrendszerek, magatartásformák alakítása (séták, kirándulások.)
- Kulturált viselkedésre nevelés.
- Természetes környezetben a növény és állatvilág megfigyelése, védelme.

"Csak azt vihetem haza, amit a természet már nem használ, elenged magától" (lehullott falevelek, ágak, csigaházak gyűjtése)

- Növényvédelem.
- Téli madárvédelem megszervezése "**madárkarácsony**" megvalósítása..
- Az élővilág megismeréséhez az élősarok megteremtése.
- Élettelen környezeti tényezőinkkel való ismerkedés, fogalomalkítás. (napsugár, víz, hőmérséklet)
- Minél több érzékszervvel történő tapasztalatszerzés.
- Szimmetrikus alakzatokkal való ismerkedés feltételeinek megteremtése.
- Téri viszonyokkal való ismerkedés, tér és mennyiség szemlélet fejlesztése.
- Szelektív hulladékgyűjtés lehetőségének megszervezése.
- Egészséges kulturált környezet szokásainak alakítása.
- Szimulációs játékok megteremtése.
- A hagyományok őrzése és fejlesztése.
- Tágabb és szűkebb környezettel való ismerkedés
- Óvodánk és környéke.
- Józsefvárosi műemlékekkel való ismerkedés. (Rezső téri templom, Természettudományi Múzeum, Fűvészkert, Nemzeti Múzeum, stb.)
- A közlekedés szabályainak gyakorlás útján történő rögzítése.
- Az óvoda közvetlen környezetében lévő közlekedési eszközökkel való ismerkedés (autóbusz 99-es, villamos 24-es, Metró 3-as)
- Ismerkedés az óvoda környezetében lévő oktatási nevelési intézményekkel..
- Évszakváltások jellemző tulajdonságainak érzékeltetése, együttes
- tevékenységekben való tapasztalatszerzés.

Gyermeki tevékenységek:

A gyermekek szívesen vesznek részt tapasztalatgyűjtő sétákon, kirándulásokon. Megfigyelik az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit. Gyűjtenek az évszakhoz kapcsolódóan terméseket, képeket. Közvetlen megfigyelést végeznek a természetben. Ismerik közvetlen környezetüket, a velük foglalkozó felnőtteket. Állatkerti séta kapcsán közvetlen tapasztalatok alapján ismerkednek a vadon élő és vadállatokkal.

Felfedezik az összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között (pl. őszi-tavaszi munkák)

Rügyeztetnek, csíráztatnak, hajtatnak. Utazásokkal szereznek megfelelő ismereteket a helyes közlekedési szabályokról, játékos tevékenységek folyamatában gyakorolják azokat. Gondozzák óvodánk növény és állatvilágát.

Megünneplik az Állatok napját (okt.4.), a Föld napját (ápr.22.), a Víz világnapját.

Ismeretek szereznek a felnőttek munkájáról.

Őrzik a múlt értékeit, gyűjtőmunkát végeznek szűkebb családi környezetükben.

Kézműves foglalkozás keretén belül tapasztalatokat szereznek az anyagok formálhatóságáról, a papír újrafelhasználásáról.

Tanyai látogatások során ismerkednek a háziállatokkal, jellemző tulajdonságaikkal, hasznukkal.

A környező valósággal való ismerkedés során előtérbe kerülnek a régi munkaeszközök, melynek során különbséget tesznek a régi és új fogalom között, megérezhetik a fejlődés jelentőségét. A formai és mennyiségi jellemzők során tevékenységükben halmazokat képeznek, párosítanak

5. 6. 1. Környezetvédelem

Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével óvó-védő tevékenységek megszervezésével alakítjuk gyermekeink környezetvédő szemléletét.

A népi kismesterségek gyakorlásán keresztül közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a természetes anyagokkal, amely sajátos élményt, érzelmi hatást biztosít számukra. A természet szeretetére nevelést segíti a megfelelő irodalmi és zenei anyag kiválasztása is.

5. 6. 2. Környezetalakítás - környezetesztétika

Rendszeres és folyamatos tevékenység. Csoportszobai, udvari, óvodakörnyéki munkával kapcsolatos "mi csináltuk" tevékenység keretén belül szépítik környezetüket, formálják szobáik esztétikai képét. A környezet megismerésére nevelés célját akkor éri el, ha gyermekek a nekik nyújtott ismereteket gyakorolhatják, alkalmazhatják. Az óvoda kötetlen, szabad játéktevékenységével biztosítja ennek lehetőségét.

Pedagógiai elveink a környezetvédő, környezetalakító munkánk során:

- Az ember és a természet, a hagyományok szoros kapcsolatban állnak egymással. A hagyományok hatásrendszerével, érzelmi többlettel biztosítjuk a külső világ tevékeny megismerését.
- A JELES NAPOK, az azokhoz kapcsolódó szokások bővítik gyermekeink ismereteit, erősítik kötődésüket a szülőkhöz, a környezetükhöz.
- Összefüggések megláttatását a valóság objektív bemutatását alapkövetelményként kezeljük.
- A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre kell építeni.
- A természetszeretet alapja a természethez való pozitív viszonyulás kialakítása, pozitív óvodapedagógusi modell biztosításával történik.
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzés folyamán.
- A valóság objektív bemutatása és az óvónő "modell" szerepe kritériuma a szemléletformálásának.

Kincskereső hagyományőrző óvodai programunkban a környezetvédelem megszervezése kiemelt feladatunk. Eddigi munkánk folyamataként és az Országos Alapprogramban leírtak alapján, valamint környezetvédő - és szerető szemléletünkből fakadóan is olyan környezet kialakítására törekszünk, ahol gyermekeink közvetlen tapasztalás alapján tevékenységek sorozatán keresztül válnak természetszerető, óvó, védő emberekké.

Hagyományőrző programunkban kiemelt helyet kapnak a környezetvédő jeles napok és az ehhez kapcsolódó programok.

Környezetvédelmi projekt.

Szeptember

Őszi megfigyelő séták a ligetben. Természet változásai (fák, bokrok, a színek változásának, az ős csodálatos színeinek felfedezése, vizuális feldolgozása a szabadban.)

Költöző madaraink - fecske, gólya. Madárfészek megfigyelése. **A MI Fánk! Bokrunk! Utunk! kiválasztása, gondozása.** Gyűjtőmunka a ligetben.

CSAK AZT VEHETJÜK EL A TERMÉSZETTŐL, AMIT ELDOB MAGÁTÓL!!!

- **SZEPTEMBER 23. TAKARÍTÁSI VILÁGNAP.**

Óvodánk és környékének rendben tartása (gereblyezés, söprés, száraz levelek összegyűjtése, égetése. Tiszta, szép környezet alakítása. Szülői segítséggel a fák megtisztítása a száraz ágaktól.)

Október

- **ÁLLATOK NAPJA október 4. Kirándulás az állatkertbe.**

Az állatkerti óvoda megtekintése. A gondozó munkájával való ismerkedés. A helyes viselkedési szabályok tudatosítása, gyakorlása. Az állatok védelmének fontossága - szemléletformálás.

- **ALMA és DIÓ szüret.**

Közös kirándulás a szülőkkel. A MI télirevalónk begyűjtése.
Almasütés az udvaron.

November

Madáretetők készítése és elhelyezése a fákra és az ablakokban.

Az élősarok folyamatos alakítása, bővítése.

Csíráztatás, hajtás, búza ültetése.

December

AZ ERDŐ élete télen, BUDAKESZI kirándulás. a szülőkkel közös program. A budakeszi

Vadaspark állataival és növényeivel való ismerkedés.

Készülődés a madarak karácsonyára, madár-kalács sütése.

(dec.20-jan.3-ig)

Február

Nyílt hét a szülők számára, környezetvédelmi témakörben.

/Öt csoportban bemutató foglalkozások./

Március

A VÍZ VILÁGNAPJA március 22.

A víz életető szerepe- természetformáló ereje, a víz útja az emberi szervezetig.

Séta a DUNA partján. A víz színének, szennyezettségének megfigyelése, a vízi veszélyekre való figyelemfelhívás.

Ébredő természet - Változások megfigyeltetése a ligetben.

Április

• A FÖLD NAPJÁNAK április 22. megünneplése

Udvarrendezés

Virágok ültetése ládába és a kiskertbe

Az Én virágom elhelyezése, környezetalakítás.

Közös programok szülőkkel. /Vetélkedő az 5 csoport között/

Május

• MADARAK ÉS FÁK NAPJÁN kirándulás a szülőkkel közösen.

Június

• KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP június 9.

Magyarkúti és Káptalanfüredi természetvédő tábor megszervezése, programjának elkészítése.

Napjainkban sok szó esik arról, hogy az emberek nem kímélik eléggé környezetüket.

Mi úgy érezzük, hogy a természet szeretetére, kímélésére való nevelést, ha óvodás korban elkezdjük, talán remélhetjük, hogy a felnövekvő nemzedék jobban óvja saját környezetét s kíméllettel lesz majd a természet minden élőlénye iránt.

Valljuk, hogy az ismeretszerzés útja a tapasztalás, minden csak akkor válik értékké, ha közvetlen tapasztalatokra épül és ténylegesen az életet szolgálja. Csak úgy nevelhetünk helyesen, ha élen járunk a példaadásban, biztosítva a gyermekek környezetbarát viselkedésének megalapozását.

**Olyan nemzedékre van szükségünk,
amelynek a környezetvédelem
nem csak nagybetűs plakát, vagy
néhány napig tartó kampány,
hanem életmód!**

A környezeti nevelés személyiségfejlesztő hatása-sikerkritérium:

A gyermekek aktivitásuk, érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a közvetlen és tágabb természeti–emberi–tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyba kerülnek a természettel, az emberi alkotásokkal, megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését.

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét védelmét. A környezet megismerése folyamán matematikai tartalmú tapasztalatok ismeretek birtokába jutnak. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélő képességük, fejlődik sík- tér és mennyiség szemléletük.

5. 7. Környezetünk téri, mennyiségi és formai összefüggései:

Célunk a játékok során szerzett tapasztalatok segítségével logikus gondolkodás megalapozása, pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához.

Az óvodapedagógus feladata: teremtsen természetes élethelyzeteket, melyben matematikai tapasztalatokhoz jut a gyermek, aktivitás, öntevékenysége folyamán, cselekedtető tevékenység közben.

Szerezzenek a gyermekek tapasztalatokat, alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér- sík- és mennyiség szemléletük..

Sikerkritériumok:

- A matematikai nevelést szabadon választott játékba építve vagy irányított tanulás formájában szervezi a gyerekek életkorának megfelelően. A játékba integrált tevékenységek során válik biztosítottá a verbális, motoros és szociális tanulás.
- Az összefüggéseket tapasztalati úton, játékos formában láttatja meg.
- Az egyéni differenciált foglalkoztatási formát részesíti előnyben, ahol átlátja az egyes gyermekek megoldási stratégiáját.
- A témák feldolgozása nem merev rendszerben történik, de tudatosan tervezett. Az egyéni eltéréseket és képességeket figyelembe veszi a megvalósítás során, készül a probléma többoldalú megközelítésére.
- A környezetünk téri-, formai-, mennyiségi összefüggései során megismeri a mennyiségbeli, térbeli, nagyságbeli, anyagi és alaki különbségeket.
- Érvényesíti a Piaget gondolkodási műveletrendszer fokozatait. A matematikai ismeretek feldolgozásának tervezésekor az értelmi képességek tudatosan érvényesülnek. (analízis, szintézis, általánosítás)
- Feladattervezéskor érvényesül az egyéni, differenciált fejlesztés elve a különböző típusú gyerekekre figyelve (cselekvő, figyelő, szóbeli aktivitás) a szociális fejlettség eltérésére figyelés (monotónia túrés, feladattartás)
- A számfogalmat mérésekkel alapozza meg.
- Iskolára érett korra képessé válnak a gyerekek tárgyakat szétválogatni, sorba rendezni tulajdonságaik szerint.
- Tárgyakat, személyeket halmazba rendeznek, halmazokat vizsgálnak párosítással, összeméréssel, számlálással.
- Nagyság, forma, szín szerint összehasonlítanak. Összehasonlításaikat képesek szavakba önteni.
- A „becslőképesség” fejlesztését sokféle érzékelési, észlelési lehetőséggel gazdagítja valós probléma helyzeteket teremtve.
- Az „ugyanakkora” - mint közös tulajdonság- érzékelése, felismerése, megnevezése, előállítás halmazok és mennyiségek körében is érvényesül a gyermekek probléma megoldásában.
- Sorba rendezés közben az irányokat, névutókat élethelyzetekben természetesen használják a gyerekek.
- Mennyiségeket tudnak a gyerekek azonossá, különbözővé és ugyanannyivá tenni.
- Nem sietteti az absztrakt számismeretet, de az óvodás kor végére tárgyakat meg tudnak 10-ig számlálni.

- Sík-és térbeli kiterjedésekkel kapcsolatos matematikai játékokat, méréseket, becsléseket végeznek, felfedezéseket tesznek, kísérleteznek, és mennyiségi vizsgálatokat tesznek.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, mellé), a tükörkép játékokat.
- Pozitív viszonyt alakít ki a problémahelyzetek megoldásához az élethelyzetek spontán lehetőségeinek felhasználásával, gyakorlati problémák megoldásával a „próbaszerencse” jellegű feladatokkal.
- A gyermekek szókincsének, kifejezőképességének része a környezetünk téri-, formai-, mennyiségi összefüggései során elsajátított fogalomrendszer.
- A sikeres iskolai munkához szükséges feltételek, így a testi, lelki és szociális érettség megléte az Értékelés fejezetben leírt feladatok és eljárásrend szerint valósul meg.
- Az kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, felzárkóztatása az értékelés fejezetben rögzített dokumentálásnak megfelelően történik.

6. A gyerekek fejlődésének nyomon követése

A 2011. évi CXCV. köznevelésről szóló 41. § (4) bekezdésének c) pontja szerint az óvodának nyilván kell tartania gyerekek óvodai fejlődésével kapcsolatos adatokat.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 63§ szerint az óvodának az óvodás gyerekek fejlődését folyamatosan nyomon kell követni és azt írásban is szükséges rögzíteni.

Intézményünkben, saját kidolgozású és adaptált mérési, értékelési rendszert alkalmaztunk mely koherens az alapprogrammal.

Az óvodai tevékenységformák vizsgálatánál: az alábbi a feltáró módszereket alkalmazzuk:

- megfigyelés közvetett módon
- - vizsgálatok: beszélgetés
- a feldolgozó módszerek: - megbeszélés a két kolléga és az egyéni fejlesztő között.

Az intézmény gyermekeire vonatkozó mérési feladatokról:

Helyi nevelési programunkhoz kapcsolódóan felmérés:

- Játék,

- Egészséges életmódra nevelés-mozgás
- Érzelmi nevelés-erkölcsi és közösségi nevelés-szocializáció
- Egészséges életmódra nevelés területén a gyermekek tevékenysége, ill. gyermekek fejlettsége
- Anyanyelvi nevelés.

Kincskereső programunk gyermeki tevékenységformáiban:

- Munka jellegű tevékenységek
- Esztétikai nevelés keretén belül: Irodalmi nevelés mese-vers
- Ének-zene- énekes játékok, néptánc
- Vizuális nevelés-népi kismesterségek-rajzolás –mintázás-kézimunka-finommotorika fejlesztés
- Külső világ btevény megismerése-matematikai ismeretek

Testséma fejlesztésének mutatói.

- A gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettsége.
- A gyermek finommotoros koordinációjának fejlettsége.
- A gyermek nyelvi kifejezőképességének fejlettsége.
- A gyermek értelmi fejlettsége.
- A gondolkodási stratégia fejlődése játékban.
- A gyermek szociális fejlettsége.
- A gyermek szociális érettsége

A 5. életévet betöltött gyermekeink körében évi egy alkalommal a rövidített DIFER mérésével is felmérjük gyermekeink képességeit.

A gyerekek egyéni óvodába lépéskor :

az anamnézis felvétele

a bemeneti szint megállapítása

a gyerekekről készült előzetes szakvéleményeket,

7. Kapcsolatok szerepe a programunkban

7.1. Óvodánk és a család kapcsolata

Az óvoda a családdal együttműködve biztosítja a gyermek személyiségfejlődését. A nevelés elsődleges színtere a család, az óvoda a családi nevelés kiegészítője. A családdal való együttműködés a gyermek személyiségének megismerése céljából szükségszerű. A kapcsolatok alakításában az óvodának kell a kezdeményezőnek lenni. Nem vállalhatjuk át a családi nevelés feladatainak megoldását, de hozzájárulhatunk a családi szocializáció esetleges kedvezőtlen hatásának enyhítéséhez. A nevelő gyerekismerete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége, a gyerek fejlődéséért érzett felelőssége megfelelő alapot teremthet a családdal való eredményes együttműködéshez.

Az együttműködés alapelvei:

- A gyermekért az óvoda és a család egyaránt felelős. Az együttműködésnek egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban kell megvalósulnia, alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás
- A család tapasztalatai, információi az egyéni különbségek megértésében nélkülözhetetlenek. (pl. lassúbb értelmi fejlődés, figyelmet igénylő magatartási megnyilvánulása).
- A család megismerése, megnyerése és aktív őszinte közreműködése nélkülözhetetlen.
- Kölcsönös alkalmazkodás elengedhetetlen az egyenrangú nevelőtársi viszony kialakításában.
- Előítélet-mentes közeledés minden családhoz.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel megértő, bizalmat ébresztő magatartás alakítása.
- Szükség esetén kapcsolatfelvétel a gyermekvédő hatóságokkal.

Együttműködési formáink:

- Az óvodába lépés előtti családlátogatás (célja a gyermekkel való ismerkedés, a családi környezet megismerése, a családi nevelés erkölcsi normáinak megismerése, érzelmi kapcsolatteremtés)

- Beszoktatás idején anyás beszoktatás (a szülő megismerheti az óvodai szokásokat, ezáltal otthon is gyakorolhatják.)
- Szülői értekezletek, fogadó órák.
- Nyílt napok
- Közös ünnepélyek - Kirándulások
- Kézműves és játszó délutánok - Ünnepi kalendáriumok szervezése
- Ünnepekre való felkészülés
- Tájházak látogatása.

Az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában fontos szerepe van a szülői szervezet (közösség) segítő munkájának.

7. 2. Óvodánk és az iskola kapcsolata

Óvodánk nyitott és kezdeményező, jó kapcsolatot alakítottunk ki a körzeti iskolákkal a Vajda Péter Ének-Zenei Általános és Sportiskolával.

Rendszeresen a nagycsoportosok GERGELY- napi iskolai látogatásai, amikor az iskolába induló gyermekeink megismerkedhetnek az iskolával, az iskolában folyó tanulással. Személyes kapcsolatot teremtenek a majdan velük foglalkozó tanítókkal.

Az iskola által rendezett óvodás vetélkedők rendszeres résztvevői vagyunk.

7. 3. Óvodánk és a közművelődési intézmények kapcsolata

Feladatunk:

A közművelődési intézmények által biztosított programok, szolgáltatások iránti érdeklődés felkeltése, figyelembe véve a választható programok tartalmi színvonalát és a gyermekek életkori sajátosságait (bábszínházak programjai).

Múzeumi látogatások szervezése (mesterségek eszközeivel való ismerkedés, népszokásokat idéző tárgyak, kellékek megtekintése).

7. 4. Óvodánk és a nemzeti egészségvédő intézet kapcsolata

Gyermekeink egészséges életmódra nevelésének sarkalatos pontja a prevenció, a megelőzés. A NEVI által szervezett "Dohányzás Megelőzési Program" harmadik éve működik

óvodánkban. A program kapcsán gyermekeink képet kapnak a dohányzás káros hatásairól. Kísérletek kapcsán bővül ismeretük a káros hatás szervezetben végbemenő romlásáról. Mesefeldolgozáson keresztül formáljuk szemléletüket, egészséges életmód iránti igényüket. Rendszeres résztvevői vagyunk az egészséges életmóddal, életmód alakítással kapcsolatos továbbképzéseknek, konferenciáknak.

Dúsító programként alkalmazzuk a SZÍV –KINCSESLÁDA és egészségvédő programot.

7.5. Óvodánk kapcsolata a BEM táncegyüttessel, az együttes zenekarával és utánpótlás táncsoportjával

A hagyománnyá vált BLÁTHY Búcsún rendszeres vendégeink. Művészi előadásuk, az élő népi zene, a közös tánc ház maradandó élményt jelent gyermeknek felnőttnek egyaránt. Felkelti érdeklődésüket a néptánc iránt, formálja ízlésüket, és fejleszti műveltségüket. A népi gyermekjátékok sokféleségéből kapunk ízelítőt, melyet szívesen alkalmazunk nevelőmunkánk folyamán.

7. 6. Óvodánk kapcsolata a Józsefvárosi Roma Szolgálattal

A Józsefvárosi Roma szolgálat vezetőjével való munkakapcsolat erősítése, egymás munkájának segítése, a cigány gyerekek nevelése, fejlesztése érdekében fontos feladatunk. Minden körülmények között biztosítani kell a cigány gyermekek felzárkóztatását, feladat és kötelességtudatuk alakítását, társadalomba való beilleszkedésüket. Hagyományörző munkánk keretén belül meg kell ismernünk a cigánykultúrához kötődő szokásokat, a sajátos szín és formavilágukat, a jellegzetes cigány táncművészetüket.

Rendszeres kapcsolattartásunk van a kerület Pedagógiai Szakszolgálatával, a Családsegítő szolgálat munkatársaival, Gyermekvédelmi szervezetekkel.

7. 7. Óvodánk kapcsolata a Pedagógiai Szakszolgálattal

Feladatunk: A Pedagógiai Szakszolgálat vezetőjével és dolgozóival való kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás. Magatartási problémákkal küzdő gyermekek **Pedagógiai Szakszolgálatba** való irányítása.

Az óvodai felmérésekhez hely, idő biztosítása és a problémás gyermekekről jellemzések elkészítése. Rendszeres és folyamatos információáramlás biztosítása. Az egyéni fejlesztő munkában az információk felhasználása.

7.8. Kapcsolatunk a Hagyományok Házával és a Néphagyományőrző Óvodák Egyesületével

Rendszeres részvétel továbbképző programjaikon.

Ismereteink további bővítése a gyermek néptánc a népi játékok területén.

7.9. Óvodánk kapcsolata az Intézményfelügyeleti Irodával

Kapcsolattartásunkban törekszünk a határidők pontos betartására, az osztály által kiadott feladatok maradéktalan teljesítésére, jó kollegális kapcsolat megtartására és az információáramlás biztosítására.

8. Az óvodáskor végére elvárt fejlettség

A gyermek belső érése, valamint családi nevelés és az óvodai folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettségi szerinti iskolakezdésre.

Célunk, hogy hatékony pedagógiai módszereink hatására **az óvodáskor végére** az egészségesen fejlődő gyermek:

Nyitott, motivált, érdeklődő gyermek legyen, aki az iskolai életre szocializálódik (alkalmassá válik);

Az iskolaérettség kritériumai: testi, lelki, szociális érettség tekintetében – mindegyik szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz;
- a testarányok változnak;

- a fogváltás megkezdődik;
- a mozgása összerendezettebb, finommozgása fejlett;
- testi szükségletei kielégítését késleltetni és irányítani képes;
- jó egészségügyi szokásokkal rendelkezik.(érés eredménye)

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek:

- nyitott, érdeklődő az iskola iránt;
  - sokszínű tapasztalatokkal rendelkezik;
  - elemi ismeretei vannak önmagáról, környezetéről, mennyiségekről;
  - tanulási képességei fejlettek: szándékos bevésés, szándékos figyelem, szándékos felidézés;
  - gondolkodása elvontabbá válik;
  - beszéde érthető, összefüggő, beszédértése jó;
  - minden területen eljut a probléma-megoldó szintig;
  - önként, öntevékenyen vesz részt a tevékenységekben;
  - kialakul a belső motiváltság;
  - tevékenységében kitartó;
  - kialakul feladattudata, feladattartása;
  - sikerorientált;
  - eszközhasználata biztos;
- (családi és óvodai nevelés eredménye)

A szociálisan érett gyermek:

- érzelmileg gazdag, pozitív beállítottságú, magabiztos gyermek:
- a megtapasztalt együttélési szokásoknak, szabályoknak betartásával tud viselkedni,
- együtt érezni, konfliktusokat megoldani,
- érzelmeit kulturált módon kifejezni,
- alkalmazkodik a szabályokhoz;
- jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkezik a felnőttek és a gyerekek felé;
- a feladatok végzésében együttműködő;
- önfegyelmel rendelkezik, szükségleteit képes késleltetni;

- a kulturált, egészséges életvitel igénye benső értékévé válik
- a környezettudatos magatartás a gyermek belső igényévé válik.
- Várja az iskolát!

(családi és óvodai nevelés eredménye)

A sikeres iskolakezdés alapfeltétele, hogy minden gyermek a számára megfelelő iskolatípusban kezdhetné meg tanulmányait. Olyan egyéni adottságainak megfelelő oktatási intézményt, amely megfelel egyéni adottságainak, képességeit a legteljesebb mértékben kibontakoztatja, fejlesztheti.

9. Ön és továbbképzés

Személyi feltételeink, az óvodapedagógusok végzettsége biztosítja a programunkban kitűzött célok maradéktalan megvalósítását.

Természetesen az ön és továbbképzés minden óvodapedagógus kötelessége és feladata.

Figyelemmel kísérjük továbbra is a programunkhoz illeszkedő továbbképzéseket, ennek megfelelően törekszünk mind nagyobb számban részt venni ezeken.

A HAGYOMÁNYOK Házával kialakított jó kapcsolatunkat tovább szeretnénk erősíteni, ezáltal is tovább bővíteni a népi játékokról, a gyermektáncokról, a hagyományok, szokások őrzéséről eddig szerzett ismereteinket..

Másoddiplomával, szakirányú végzettséggel rendelkező kollegák és fejlesztési területek:

- Nagyné Papp Ágnes - Gyermektánc oktató- szakirányú végzettség
- Tóthné Varga Gabriella - Népi kismesterségek szakoktató, fazekas mester
- Tavaszi Józsefné vezető szakirányú végzettség –óvodai szakértő.
- Kozmáné Szabó Edina – óvodapedagógus, tanítói és egyéni fejlesztői végzettség
- Balogh Emőke - ELTE Egyéni fejlesztő szak.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek fejlesztése érdekében tájékozódunk a speciális továbbképzési lehetőségekről és az arra jelentkező óvónők képzését, anyagilag támogatjuk.

10. A pedagógiai program bevalásának értékelése

Célja:

- hogy megvizsgáljuk mennyiben valósultak meg a programban kitűzött célok és feladatok, mennyiben és milyen eredményességgel a pedagógusok a mindennapi nevelő munka folyamatában.

Mit vizsgálunk:

- a program használhatóságát a mindennapi nevelőmunkában;
- a program hatását a szülőkre (KÉRDŐÍVES FELDOLGOZÁS)
- a program hatását az óvoda környezetére
- a gyermek neveltségi szintjét

A beválás vizsgálata.

- Az óvoda gyermekvédelmi feladatainak megfelelőségi vizsgálata
- Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség érvényesülésének megfelelősége
- Az óvoda kapcsolatrendszerének vizsgálata
- A vizsgálat változtatásaihoz szükséges javaslatok összegzése ,majd beépítése a programba
- Szükség esetén a program korrekciója, átdolgozása a törvényesség figyelembevételével

11. A helyi nevelési programunk megvalósulását segítő eszközök és felszerelések jegyzéke:**Tárgyi feltételek melyekkel intézményünk rendelkezik:****• *Mozgásfejlődést segítő eszközeink:***

Greiswald I-II, Body-roll minden csoportban, rugós deszkák, alagút bújó, trambulín, tornaszőnyegek, szalagok, botok, babzsákok, labdák, medicin – marok – testlabdák, ugrózsámolyok, magasugró készletek, WESCO készletek, TETRA-BAND gumiszalagok, botok stb.

• *Zenei nevelésünk eszközei:*

Minden csoportban Népi hangszerkészlet, CD-s lemezjátszó, zenegép, lemezek, (gyermekdalok, népdalok, komoly zene) kazetták, (Játék és Tánc az Óvodában I-II. Játék és Tánc az iskolában, A magyar táncdialektusok népzenei :Somogy, Mezőség, Dunántúl, stb.) Szintetizátor, furulya minden pedagógusnak, ritmushangszerek, dobok, csörgők, cintányérok, kereplők, köcsögdudák, csörgők, csengők stb.

- **Anyanyelvi nevelést segítő és a kommunikációs képességeket fejlesztő eszközök:**

Mesekönyvek, anyanyelvi fejlesztő játékok, bábok, mesekazetták, diafilmek stb.

- **Értelmi képességeket fejlesztő eszközeink:**

Speciális fejlesztő játékok, memóriák, puzzle, ismeretterjesztő könyvek, bandoló, kirakók, Montessori eszközök, társas játékok stb.

- **Vizuális nevelést, tárgykészítő tevékenységek fejlesztését népi kismesterségek gyakorlását segítő eszközeink:**

Festékek (ujj és gombfesték, tempera, üvegfesték, textilfesték, stb.)

Ceruzák különböző vastagságban, zsírkkréták, aszfalkkréták. stb.

Agyag, égetőkemence, szövőszékek, nemez gyapjúk, korongozó asztal, tárgykészítéshez szükséges anyagok, stb.

- **Munka jellegű tevékenységet fejlesztő eszközök:**

A naposi munka végzéséhez szükséges gyermekméretű takarító eszközök, udvari kerti szerszámok, stb.

Programunk megvalósításához személyi és tárgyi feltételeink egyaránt adottak. Minden dolgozó feladata a meglévő tárgyi feltételek megóvása, csoportokban a folyosókon és a közvetlen környezetünkben egyaránt.

A 11/1994. (VI.8) MKM rendelet tartalmazza a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközöket tartalmazó jegyzékét.

A megjelölt eszközök beszerzésére önkormányzatunk biztosította az anyagi fedezetet.

Természetesen az amortizáció elkerülhetetlen így az eszközök pótlásának, beszerzésének folyamatosnak kell lenni.

Jövőbeni fejlesztési feladataink:

- A hagyományörző munkához szükséges eszközök folyamatos beszerzése.
- szakkönyvek folyamatos pótlása.
- képességfejlesztő eszközök, játékok vásárlása

Játékok, játékeszközök

- **testi neveléshez**
- **mese-vers, dramatizálás:** mesekazetták, filmek,
- **ének-zene, zenehallgatás:** zenehallgatási anyaghoz (kazetták, CD lemezek)
- **vizuális nevelés –tárgykészítő tevékenységek:** (festékek, agyag, gyapjú, szalma, stb.)
- **környezet-megismeréséhez:** szemléltető eszközök (földgömbök, térképek, stb.), természetfilmek, ismeretterjesztő könyvek, mikroszkópok, nagyító

Mindezek beszerzését nem egyszerre, hanem fokozatosan kívánjuk megvalósítani,

A jövő nagy feladatai közé tartozik: intézményünk homlokzati felújítása.

Hasonlóképen az óvoda pince terében a tornaszoba kialakítása.

Az udvari fejlesztő játékok cseréje tervszerűen, folyamatosan történik

Tárgyi feltételeink megvalósulását segíti a Kincskereső Alapítványunk szülők és szponzorok által történő anyagi támogatása is.

Mindannyiunk feladata a pályázatok figyelemmel kísérése, eredményes pályázatok elkészítése, tárgyi feltételeink minőségi fejlesztése

12. Érvényességi rendelkezések

1. Érvényességi rendelkezések

" A kunyhó hű maradt, megőrizte a régi kincs értékesebb felét:

a lélek ősi bútorzatát (.....)

a falu megmentette a tradíció folytonosságát. A mi dolgunk átvenni tőle és tovább ápolni. A tűznek nem szabad kialudni."

/Kodály Zoltán/

A helyi pedagógiai program hatályba lépése és érvényessége:

2013. szeptember 1-től visszavonásig

Bevezetésével a korábbi helyi óvodai nevelési program hatályát veszti.

A helyi pedagógiai program módosításának kötelező indoka:

- Törvényi jogszabályváltozás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges indoka:

- Elért eredmények alapján minőségi megújulás eredményeinek beépítése

A helyi pedagógiai program nyilvánossága:

- Egy példány az óvodavezető irodájában
- Egy példány a Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökénél
- Egy példány a Budapest Főváros VIII. Józsefvárosi Önkormányzat Intézményfelügyeleti Irodáján
- Óvodánk honlapján

Az eredeti program bevezetésének ideje: 1999. szeptember 1.

Első felülvizsgálatának ideje: 2001. december

A program első módosításának ideje: 2004. április

A program második módosításának ideje: 2008. május

A program harmadik módosításának ideje: 2010. április 12.

A program teljes átdolgozása, megfeleltetése a törvényi és Kormányrendeleti előírásoknak: 2013. június 30.

2. Legitimációs záradék

A Kincskereső Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete a **Kincskereső Néphagyományörző Óvodai Program** címen jóváhagyott és 1999 szeptember 1-jén bevezetésre került pedagógiai programját felülvizsgálta, és a 2011. évi CXC. Nemzeti Köznevelési Törvénynek, valamint a 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően átdolgozta.

A helyi pedagógiai programot a Kincskereső Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete átdolgozta és jóváhagyásra benyújtotta a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő testületéhez

A programot elfogadta: az óvodavezető

.....
Tavaszi Józsefné
Óvodavezető

Budapest, 2013. június 30

Véleményezési jogát gyakorolta:

.....
Szülői szervezet képviselője

Budapest, 2013. június 30.

Felhasznált, ajánlott szakirodalom

- Magyarország Alaptörvénye 2011. április 25.
- Polgári törvénykönyv 1959. évi IV. törvény
- Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. Törvény
- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet
- Bánki Vera-Bálványos Huba: Differenciálás a művészeti nevelésben, OKKER Kiadó, 2002.
- Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan (Gondolat Kiadó, Bp., 1971.)
- Kósáné Ormai Vera-Járó Katalin- Kalmár Magda: Fejlődés lélektani vizsgálatok (Tankönyvkiadó, 1979)
- Bruno Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek
- Székely Lajos: Egészségpedagógia (Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata Bp, 2005)
- Kudarc nélkül az iskolában (Óvodai fejlesztő program a tanulási zavarok megelőzésére) (Alex Tipo, 1992.)
- Körmöci Katalin A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában Fabula Bt. 2001
- Raabe Kiadó Óvónők kincsestára Módszertani kézikönyv
- Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer 4-8 évesek számára DIFER Programcsomag